

Eprêw Ijaew hwìr kagà

Kagà ja na pre Ijaew õ amnhî kwìjê mā hipêx nom mē pahte hipêx xwình nhîxi mar kêt. Na pre tanhmâ hamaxpêr to nē amnhî nhîxi hâ kagà hkêt nē. Apu Pawre rì apu axtem mëhôja na pre hipêx. Ijaew kwìjaja uràk nē Jejus kôt amnhî xunhwìr xwìnhjê mā na pre hipêx nē mē hwìr kumê. Ijaewjaja mē hixi hõ pê Eprêw. Jakamâ nhûm kagà nhîpêx xwìnhjâ mē hwìr hipêx nē kumê. Nê kamâ mē kâm mëmoj jarênh rax nē tanhmâ Jejus jarênh to.

Nê mē hkwìjaja hkwìjê hkînhâ kâm Jejus prâm kêt jakamâ na prem hkaga nê mē kot amnhî nhîpêx tûm o ujanâr prâm xâj tanhmâ mē homnuj to ho pa. Jakamâ nhûm kagà nhîpêx xwìnhjâ tanhmâ ja hâ mē kâm kapêr to.

Nê na pre tanhmâ Tîrtûm nhôrkwy kaâkre hâ kagà hto. Nê kaxkwa kamâ òrkwy mexja nhûm tanhmâ hâ kagà hto nê mex o òrkwy kaâkre jakrenh â harê.

Nê mē kot Jejus â amnhî xâ htìx kamâ hamak o pa htâ mē kot tee ri ja hâ amnhî pumunh nê Jejus kaga nê mē hkurê kamâ hihtìx nê. Â mëhôja mē kâm kapêr anê nê hâ kagà nê mē hwìr kumê. Nê mē kâm kapêr o:

¹ Pa Kris kôt ixkwìjaja? Xà mē amex? E ot pa mē amâ kagà nhîpêx nê mē awìr kumê. Amnepêm Tîrtûm na pre mē panhîgêtjê hwìr ý hâ kapêr jarênh o ri mē pa xwìnhjê rê nhûm mē xatâ

mē kām kapēr jarēnh o ri mē hkôt pa. Ahpŷnhã tanhmã mē kām kapēr to ho amnhîrît o mē hkôt pa. Nhûm Tîrtûm xatâ mē hkanrêhã mē hkra nê mē htàmnhwŷjê hwŷr mē hkwŷjê rẽ nhûm mē kām kapēr jarēnh o ri mē hkôt pa. Nom mē kām kapēr piitâ harênh kurê kumrêx kêt nê. Na prem ãm hkwŷ pix jarê. Tâ nhûm hpânhã mē hkwŷjaja wamtajê mŷr pê mē hwŷr mra nê axte mē kām hkwŷ jarênh o ri pa. Jao ra mē kām harênh jatur xâm mëngh o mõ.

2-3 Tâ nhûm Tîrtûm Kraja mē pahwŷr wrŷ nê mē pamâ kapēr jarênh jatur xâm kumê. Kêp Tîrtûm Kra jakamâ te kot amnhî nhîpêx pyrà nê pa. Urâk nê mex o mex. Nê wa hihtŷx xâja tipxi. Nê wa àhpumunh tŷxja määñen tipxi. Jakamâ mē pahte pano ho Tîrtûm pumunh kêt tâ Jejus pumunh pê te mē pahte Tîrtûm pumunh pyràk. Urâk nê kot amnhî to rax o mē pahtiitâ mē pajakrenh par. Amnepêm kormâ mêmôj kêt ri nhûm Jejus Tîrtûm kukwak ri mêmôj piitâ ho kator pa. Tâ koja Tîrtûm nhýrmâ kâm mêmôj piitâ òr pa. Kaxkwa kamâ mêmôj piitâ nê jar pika piitâ hkôt nhûm kâm piitâ òr pa.

Nê Jejus xâhpumunh xâ pix kukwak ri na mêmôja arî râhâa. Na pre mē panê mē pahte amnhî tom-nuj piitâ hpânhã amnhîrer par kaxyw mē panê ty. Hâmri akupŷm htûr hâmri nê ma akupŷm kaxkwa hwŷr api. Tîrtûm xihtŷx o hihtŷx xwŷnhja wŷr akupŷm api. Nê ô krî kamâ upôk rûm pahi maati hkrî xâ hâ kuri hkrî ho hkrî. Nê ïhkô hâ mē pahto amnhîptâr râhâ ho hkrî.

Jejus mē Tîrtûm kapêr o mē wrŷk xwŷnhjê jarênh

4-5 Nē Jejus kot amnhī to rax o Tīrtūm kapēr o mē wrȳk xwȳnhjē jakrenh jakamā na pre ā Tīrtūm kām kapēr anē nē kām:

Na ka amnhī to rax o mē kot ixkapēr o mē wrȳk xwȳnhjē jakre.

Mē kot inhmā tanhmā amnhī nhīpēx to ho mē pa xwȳnh na mē.

No mē kurom apē Ixkra kumrēx jakamā amex o ate mēmoj piitā hakrenh par.

Nē apē pika nhō xwȳnhjē hwȳr ixte amēnh mā xwȳnh na ka. Nà apē Ixkra kumrēx.

Kot paj jarāhā ixpē anhīpēêxà hā mē piitā mē kām amnhī to amnhīrīt. Pa na ixpē anhīpēêxà.

Anhȳr o Kra Jejus mā kapēr. Na pre kapēr o mē wrȳk xwȳnhjē mā ā kapēr anhȳr kēt nē. Jejus mā pix mā ā kapēr anē.

6 Nē koja nhȳrmā akupŷn mē pahwȳr Kra mēnh kaxyw hāmri nē kapēr o mē wrȳk xwȳnhjē mā kām: E ota Ixkrata. Ixkra kumrēx na. Kot amnhī to rax o mē piitā mē hakrenh par.

Jakamā kēr ka mē apiitā kutā arôrôk nē kām mex o mex ā harē.

Anhȳr o mē kām kapēr.

7 Nē kapēr o mē wrȳk xwȳnhjē na pre axtem tanhmā mē harēnh to nē mē harēnh o:

Ixkapēr o mē wrȳk xwȳnhjaja na pa hte nhȳhȳm mē kurē nhūm htem inhmār xà hkôt ma nhȳhȳm mra nē inhmā tanhmā amnhī nhīpēx to.

Te ixte ma nhȳhȳm kôk nē kuwyja mēnh nhūm ixkapēr kôt nhȳhȳm mōrja pyrâk.

Anhȳr o mē harē.

⁸ No ã Krata jarënh anhŷr kêt nẽ. Na pre tanhmã kãm kap r to n  amnh i pyr  n  k p T rt m   har  n  k m:

Pa T rt m? E ka kot kaj m  ho amnh pt r r h  ho akr . N  akat t k t m  ho amnh pt .

⁹ Koja m  t m amnh i nh p x ka ja h  m  omu nh m ja am  mex n .

No koja m  tanhm  amnh i tomnuj to ka ja h  m  omu nh m ja ap  omnuj n . M  kot tanhm  amnh i tomnuj to ho paja na omnuj t y.

T  ate inhm  hpr m x  hk t amnh i nh p x jakam  na pa m  kaxyw ax m ka ak nh k m m  ho amnh pt .

Ixp  anh o T rt m na pa   am  ixf p r  an . An .

¹⁰ H mri n  k m:

Pa Pahihti. N  amnep m korm  m moj k t ri na ka pre ixf kukw k ri pika n  kaxkwa ho akato.  m h mri na ka pre   amnh i nh p x an .

¹¹ T  nom koja nh rm  ham  wa hap x pa.  m kaxipix kot kaj kurom ar  ar h   n  aa ajap x k t n .

Kaxkwa n  pika koja wa nh rm  te ixf kre h  p  ht m kot amnh i nh p x pyr k.

¹² Kot kaj wa hip x o te m  kot ixf kre n  p  ht m m  hikranh par n  hp nh  h  nyw janh r pyr k.

Jao pika n  kaxkwa ht m o ajap x pa n  hp nh  nyw nh p x. Kaxkwa nyw nh p x n  pika nyw nh p x.

Nom kot kaj pika n  kaxkwa t mta pyr  n  aa awej n  axirerek k t n .

Kot kaj arī anyw nē axihtyx rāhā apa ho apa nē aa ajapêx kêt nē. Arāhā atūr tūm nē apa ho apa xwýnh na ka.

¹³ E jar inhíhkô hā nhŷ nē inhmā mē ho amnhíptar o akri.

Kot paj mē kām akurê xwýnhjê pynênh pa nē man awýr mē o mra nē anhíhkram mē haxàr pa. Ané.

Ãna pre Tîrtûmja Kra Jejus mā kapēr anē. No kapēr o mē wrýk xwýnhjê mā ã kapēr anhŷr kêt nē.

¹⁴ E kot paj hpânhä ixprî hā mē amâ Tîrtûm kapēr o mē wrýk xwýnhjê jarê ka mē inhma. Tîrtûm mā na htem tanhmâ amnhî nhípêx to ho pa. Na hte nhýrmâ kuri mē htîr tûm nê mē pa mā xwýnhjê hwýr mē kurê nhûm mē ma mē hwýr wrý nê tanhmâ mē ho ajuta hto ho pa. Na htem ã amnhî nhípêx anhŷr o pa.

2

Mē pahte Jejus kaga hkêt ã mē pamâ karō

¹ Tâ ã Tîrtûmja Kra kot amnhî to rax o kapēr o mē wrýk xwýnhjê jakrenh ã harênh kot anhŷr jakamâ kwa kêr pu mē kapēr mar tÿx râhâ nê hkôt pix mā amnhî nhípêx o papa. Kot pu mē ho anhŷr kêt hâmri nê gaa nê hkaga.

² Na pre Tîrtûm kapēr o mē wrýk xwýnhjaja amnepê mā mē panhígêtjê hwýr wrý nê Tîrtûm nhŷ hâ mē kot tanhmâ amnhî nhípêx to ho pa hâ mē kâm karô nê ma akupým api. Nê katât kôt ri mē kâm Tîrtûm kapēr jarênh o pa. Hâmri nhûm mē kot hkôt amnhî nhípêx nê mar mex xwýnhjaja nhûm mêmoy mē kâm mex nê. No nhûm mē kot mar nê ãm mar xwýnhjaja koja mêmoy mē kêp omnuj nê.

3 Koja nhýrmã mëmoj më kêp omnuj týx kumrêx nhûm më tee ri amnhî tâ omu në tee ri kêp amnhíptâr prâm kaprý në mex kêt në pa. Nom më kot Tirtûm kapêr mar týx xwýnhjaja koja mëmoj më kâm mex o mex. Koja Tirtûm amnhî katut kôt më kot amnhî tomnuj rênh pa në axte kâm hamaxpêr kêt nhûm më kuri htîr tûm në mex râhâ në pa ho pa. Na pre Pahihti Jejus më kot kapêr mar o kuhê xwýnhjê kumrêx mä ã ja jarênh anë në më kâm:

—Nà kot kaj më amnhîkaxyw inhmâ ajamaxpêr nhûm Tirtûm ixtâ më apumu në më anê më ate amnhî tomnuj piitâ ho hapêx pa në axte kâm hamaxpêr kêt në. Anë.

Hämri nhûm më kot kapêr mar në hkôt më pa ho më pa në xwýnhjaja mar týx në amnhî xô ri më pamâ harênh o ri pa. Në më pamâ:

—Nà ãm hämri. Nà ã ja jarênh kot anhýr. Anë.

4 Hämri në më pamâ aa më pahte mëmoj pumunh kêt kwý ho anhýr o ri më pahkôt pa. Tirtûm Karô kot ja kaxyw më ho më àhpumunh týx jakamâ nhûm më ý hâ ahpýnhâ tanhmâ më pamâ amnhî nhípêx to ho pa. Më pahte ja hâ më omunh në kamâ pano puma kaxyw. Në ã më pajamaxpêr anë në pajamaxpêr o:

—Nà ãm hämri na më pamâ ã Jejus jarênh anë në ý hâ ã amnhî nhípêx anhýr o pa.

Anhýr o pajamaxpêr kaxyw na prem ã më pahkôt amnhî nhípêx anhýr o pa.

*Më pahpê Jejus tõ në htõx ã më pajarênh
Juãw 1.14; Rõmân 8.3-4; Piripos 2.5-11; Korosë 2.9; WamJuãw 4.2*

5 Nē na pre Tîrtûm amnhîi kukamâ tanhmâ amnhîi jarênh to nê nhýrmâ kot akupým mêmôj piitâ ho nyw nê tâm mêmôj piitâ ho amnhîptâr o pa hâ amnhîi jarê. No na pre kapêr o mêt wrýk xwýnhjê mât ã mêt kot amnhîi nhípêx anhýr ã mêt kâm karô hkêt nê. Koja jajaja mêt pahto amnhîptâr o pa hkêt nê.

6 Tîrtûm kapêr ã kagà htûm kot ja jarênh kot: Kwa Tîrtûm. Nà ãm hâmri na ka hte pika ja kamâ ri mêt ixpa xwýnhjê jamâr mex râhâ ho apa. Akînhâ amarî ri mêt ixpa xwýnh tâ amâ mêt ijapêê. Nê mêt ixtutâ anojarêt râhâ ho apa.

7 Na ka hte tanhmâ mêt inhípêx to pa mêt te mêt ixpê akapêr o mêt wrýk xwýnhjê pyràk.
Jao mêt urâk nê akukwak ri mêt inhmex nê ixpa ho ixpa.

Mêt urân mêt ixâhpumunh nê ixihtyâx kêt tâ mêt inhmex nê ixpa.

8 Na ka pre ra ate mêmôj to akator xwýnh piitâ mêt inhíhkram haxâ.
Nà ãm hâmri na ka pre ã mêt inhípêx anê Tîrtûm.
Amex o amex. Anê.

Na pre ra mêmôj piitâa mêt panhîhkram haxâ. Pika nê kaxkwa nê kapêr o mêt wrýk xwýnhjaja nê mêt karomnuti nê kot mêmôj piitâa hipêxja nhûm mêt panhîhkram haxâr pa. Mêt pahte îhkô hâ ho amnhîptâr o papa kaxyw. No na pu mêt kormâ piitâ ho amnhîptâr kêt nê.

9 No kêt Jesusja na Tîrtûm mêt pakurom îhkram mêmôj piitâ haxâr par kumrêx. Kormâ pika ja kamâ ri pare ri na pre tanhmâ amnhîi nhípêx to nê Tîrtûm kapêr o mêt wrýk xwýnhjê hkînhâ te amnhî to grire pyrà nê amnhî xâ htâx kamâ hamak kâm

ty. Tîrtûm kâm mĕ pahto mex prâm xâj ã mĕ pah-piitâ mĕ panê htyk anë. Tâ nhûm Tîrtûm akupým ho htîr nê akupým amnhî wyr ho api nê kêp Pahi Maati mex o mex ã harë. Na pre ã Jeusja mĕ panê amnhî nhîpêx anë nhûm Tîrtûm ja hâ omu nê kukwak ri mĕ pahto mex nê.

10 Nê Tîrtûm kot mêmôj piitâ ho kator jakamâ mêmôj piitâ õ na. Na pre mĕ pakukamâ hamaxpêr o:

—Inhmâ ixsra xohtô hprâm. Kot paj nhýrmâ man amnhî wyr mĕ ho api kê mĕ ixri mex râhâ nê pa ho pa. Nà kot paj ã mĕ hipêx anë. Nê Ixsra Jeus koja kêp mĕ õ Pahihti. Koja mĕ urâk nê mêmôj punuj pumunh o pa hâmri nê à htŷx kamâ hamak o kêp mĕ õ Pahihti mă tâm. Anë.

11 Na hte Jeus mĕ panê mĕ pahte amnhî tom-nuj rê nê hpânhâ mĕ pamâ mĕ pahte amnhî nhîpêx nyw jagjê nhûm Tîrtûm ja hâ mĕ pah-pumunh kôt mĕ pahto hkra. Kêp Jeus Nhîpêêxâ nê kêp Mêpanhîpêêxâ maati jakamâ nhûm Jeusja mĕ pahpê htô nê mĕ pahpê htôx ã mĕ pajarë nê mĕ panhŷ hâ hkînh nê.

12 Tîrtûm kapêr ã kagà htûm ã mĕ pajarënh kot anhŷr. Kamâ Jeusja Mêpanhîpêêxâ maati mă mĕ pajarënh kot:

Koja ixtô nê ixtôxjaja akapêr mar kaxyw axpën wyr akuprô pa ma mĕ hkôt mra nê mĕ kâm akapêr jarë nê mĕ ïhkô hâ amex ã gre. Anë.

13 Hâmri nê kâm:

Kot paj amnhî kaxyw akôt pix mă ijamaxpêr mex o ri ixpa. Anë.

Hâmri nê hpânhâ kâm:

Ot pa akrajê hkôt ri ixpa ho ixpa.

Ka na ka pre mē kēp ixtō nē ixtōx kaxyw inhmā mē agō.

Koja mē ixpyrà nē amnhī kaxyw amā hamaxpēr rāhā ho pa Tīrtūm. Anē.

¹⁴ Nē mē pahpē pika nhō xwÿnhjaja na pu htem ām ri panhī pix ã papa. Nē panhī kamā pahkamrō hā ri papa. Jakamā na pre Jejus kot mē panē htyk kaxyw mē pahwyr wrȳ nē mē pahtyka nē ī ho mē pakamā kato. Tā mēmo kaxyw na pre ī ho ī nē mē pahtyka? Nà ī ho htyk o Satanasti pē hihtyx xà ho hapēx par kaxyw na pre ã amnhī nhīpēx anē. Satanasti kēp mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjē hpām nē kēp mē htyk xwÿnhjē hpām.

¹⁵ Jakamā na hte kot mē pahtā īhkra pikamyr pyràk o mē panhīpēx pu mē ū hā pamā pahtyka pyma nē ri papa. Tā ra Jejus kot mē pahwyr wrȳk nē te kēp mē pahtyka pyràk o mē panhīpēx jakamā pu mē tee ri pahtyka kukamā pajamaxpēr o ri pamā ma ho papa hkēt nē.

¹⁶ Nē Tīrtūm kapēr o mē wrȳk xwÿnhjē ho mex kaxyw na pre Jejus pika hwyr wrȳk kēt nē. Mē panhīgēt finat Apraāw pyrà nē mē panhī ho panhī xwÿnhjē ho mex kaxyw na pre wrȳ.

¹⁷ Ijaew nhō patrejaja na pre htem mē kot amnhī tomnuj myrapē mē hpānhā Tīrtūm mā mry hkwȳ pa nē hkamrō kapī nē mē ho Tīrtūm wȳ. Kot hā mē omunh nē mē mex ã mē harēn kaxyw. Tā nhūm Jejus wrȳ nē mēmo mryta pyrà nē ã mē panē hkamrō pikapīr anē. Kaxyw na pre mē pahtō maatija mē pahwyr ī ho ī nē wrȳ nē mē pahtyka nē ni nhōhy rūm kato. Jao kēp mē pahto Tīrtūm wȳ xwÿnh maati. Na pre Tīrtūm kām hprām xà hkōt mē panē mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhīrer

pa. Tā kot mē pahpyrà nē mēmoj punuj pumunh nē amnhī xà htìx kamā hamak o pa jakamā kēp mē pakamā ukaprī xwýnh ā pixi mex na.

¹⁸ Kormā htik kêt ri na pre mē pahpyrà nē omnuj nē ri pa. Nhūm mēkarōmnuti nhō pahi kot tanhmā amnhī tomnuj to hprām xàj tee ri hköt kām ahkrox o pa hkapry nhūm hköt amnhī nhīpêx kêt nē amnhī nē ho axtem nē. Jakamā koja Satanastija uràk nē tanhmā mē panhīpêx to nhūm Jeus mē pahtā omu nē amnhī pyrà nē tanhmā kēp mē panhīpêx to pu mē ÿ hā kutā amnhī to htìx nē papa.

3

*Jejus kot amnhī to rax o Mojes jakrenh ā harēn
Juāw 1.17-18*

¹ E ixkràmnhwýjaja. Ra Tīrtūm kot mē pahte kapēr mar nē tām amnhī nhīpêx o ri papa kaxyw mē pahto hkra jakamā kwa kér ka mē Jeus kot tanhmā mē pamā amnhī nhīpêx toja mā ajamaxpēr rāhā ho ri apa. Na pre Tīrtūm mē pahwýr kumē nhūm mē pahwýr wrý nē Tīrtūm kapēr o mē pajahkre ho ri mē pahköt pa. Nē te kēp mē panhō patre pyrà nē mē pahto Tīrtūm wýr o pa.

² Na pre Tīrtūm finat Mojes kwý kaxyw Mojesja xām nhūm kām hprām xà hköt tanhmā mē hipêx to ho pa. Tā nhūm hpānhā mē pakaxyw Kra Jeusja xām nhūm Mojes pyrà nē Tīrtūm kām hprām xà hköt pix mā tanhmā mē panhīpêx to ho pa. Hamē na pre wa Tīrtūm jamaxpēr xà hköt tanhmā kām mē panhīpêx to ho pa.

³ Koja mēhō amnhīm ixkre mex nhīpêx nē hipêx pa nhūm hkwýjaja hwýr mra nē omu nē mex

kumrēx ã harē. Nom kot hipêx xwŷnhta àhpumunh xà hkôt hipêx jakamã tâm na mex o kot ixscreta jakrenh. Ja pyrà nê finat Mojes kot amnhî to rax tâ nhûm Jejus kot amnhî to rax o kot hakrenh. Mojes te kêt ixscreta nhîpêxta pyràk no Jejus te kêt ixscreta nhîpêxta pyràk jakamã kot amnhî to rax o kot Mojes jakrenh.

⁴ Nê më kot ahpýnhâ amnhî krâa hkôt tanhmâ ixscreta nhîpêxta pyràk na mex o ixscreta jakrenh. Tâ ja pyrà nê Tîrtûm kot mêmôj piitâ ho kator jakamã kot amnhî to rax o kot mêmôj piitâ ho kator xwŷnh jakrenh par.

⁵ Nê finat Mojes na pre hte Tîrtûm kâm hprâm xà hkôt tanhmâ amnhî nhîpêxta pyràk na pa. Nê ma kâm hkwýjê piitâ hkôt më kâm kapêr jarênh o ri pa. Tîrtûm tanhmâ kot më kâm kapêr tota kukamâ nhûm më kâm harênh o më hkôt pa. No ãm Tîrtûm mât tanhmâ amnhî nhîpêxta pyràk na xwŷnh pix na pre.

⁶ Nê Kris haxwýja na pre hte Tîrtûm kâm hprâm xà hkôt tanhmâ amnhî nhîpêxta pyràk na pa. Nom Mojes rom kêt Tîrtûm Kra kumrêx jakamâ kurom kêt më panhô Pahihti kumrêx. Tâ kwa kêr pu më kâm hprâm xà hkôt pix mât tanhmâ kâm amnhî nhîpêxta pyràk na ri pa. Më kot hâ tanhmâ më panhîpêxta pyràk na htâ pu më û hâ më kutâ amnhî to htýx nê pa nê pajamaxpêr o:

—Nà ixpunuj nê ixpa htâ kot paj ixpunuj râhâ ixpa ho ixpa hkêt nê. Koja nhýrmâ Tîrtûm ixto mex kumrêx pa axte tanhmâ ixpunuj to nê ixpa hkêt nê. Hêxta waa nê. Nà ja inhmâ hprâm týx kumrêx.

Anhýr o amnhî kukamâ pajamaxpêr o pa.

*Mē pahte Tîrtûm kaga hkêt ã mē pamâ karô
Wam Korît 10.1-11; Jutre 5*

7-8 Amnepêm na pre mĕhõja tanhmã Tîrtûm Karô nhŷ hã kapêr to nĕ kapêr o:

E kér ka mĕ Tîrtûm kapêr mar tÿx o apa.

No ama nĕ ãm ama nĕ ri hã apa hkêt nĕ. Rÿ kapêr pê akrâ hihty  o apa hkêt nĕ.

Mĕ akukamã mĕ anhîg tjaja na prem ã amnh  nh p x an  n  Tîrtûm kapêr p  hkr  hihty  o pa. Kap t ã Mojes k t m  pata ã na prem k m Tîrtûm kapêr mar pr m k t n . N  tee ri amnh  kukam  hamaxp r n  akup m Ejit w r hkr  n  axp n m : “Kwa na pu m  ra pa punu  t x n  papa nh m Tîrtûm ãm ja h  m  pa pumu n  tanhm  m  pahto mex to hk t n . M n ra m  pahkaga n ? E kwa pu m  awjan  n  ma akup m Ejit w r m n papa.” An .

9-10 Na prem ã axp n m  kap r anh r o ri pa h  amgr  p  40.

Tîrtûm xat  kot tanhm  m  ho mex to nh m m  kot amnh  t  omunh t  ãm omu n  ht x ri amnh  hkr  hk t pa.

Nh m tee ri amnh  t  m  omu n  m  kam  gryk n .

H mri n  hamaxp r o: “N  p r m  hamaxp r kot m  h  hkw  j t k t kumr x. Te m  hamak kre hk t pyr  n  ixkap r mar k t n .” Anh r o hamaxp r.

11 H mri n  m  k m: “E m  inhma. ã m  ate amnh  nh p x anh rja myrap  kot kaj m  ma ixte m  am  pika mex nh r m  xw nhta w r apa hk t n .” Anh r o m  k m kap r. An .

Ã měhōja Tīrtūm Karō nhŷ hã te Tīrtūm tām kot mě kām kapēr pyràk o mě harēnh anē.

12 Jakamā kwa mě okora ixkràmnhwŷjaja. Kêr ka mě amnhî to mex o apa. Tīrtūm kêp Měpahpäm ã pixi mex tā kot kaj mě tanhmā ajamaxpēr punuj to rŷ amnhî kaxyw hkôt ajamaxpēr kêt hāmri nẽ te ate amnhî katut kôt ãm pyràk o hipêx nẽ hkaga. Kwa mě ã amnhî nhípêx anhŷr kêt nẽ.

13 Kêt mě Kris kôt axpēn to axihtŷx o ri apa. Nẽ apkati mě ã axpēn nhípêx anhŷr râhâ nẽ. Kot kaj mě anhŷr kêt hāmri nẽ mě amâ Tīrtūm kapēr mar prâm kêt ã amnhî to amnhîrît. Jao tanhmā amnhî tomnuj to ho ri apa nẽ atŷx ajamaxpēr o: —Nà ixte ã amnhî tomnuj anhŷr tā nhûm Tīrtūm ja hã ixpumu nẽ ãm hã ixpumu.

Anhŷr o ajamaxpēr japêr. Rŷ mě ajamaxpēr o:

—Nà na pa hte ã amnhî tomnuj anẽ nhûm Tīrtūm ja hã ixpumu nhûm ja kâm mex nẽ.

Anhŷr o ajamaxpēr japêr.

14 Kwa mě ri ã ajamaxpēr anhŷr kêt nẽ. Amnepê mā mě pahte Kris kôt amnhî xunhwŷr nhûm kot mě pahto hkrata ã na pu prem amnhî kaxyw hkôt pajamaxpēr o papa. Tā kêr pu mě arî ã amnhî nhípêx anhŷr tŷx o papa râhâ ty.

15 Tīrtūm kapēr ã kagà htûm kot ja jarênh kot: E kêr ka mě Tīrtūm kapēr ma nẽ mar tŷx nẽ.

No ama nẽ ãm mar nẽ ri hã apa hkêt nẽ.

Rŷ mě kot hkaga xwŷnhjê pyrà nẽ kêp akrâ hihtŷx kêt nẽ. Anẽ.

16 Mě panhîgêtjaja na prem Mojes kôt pika pê Ejit rûm kato nẽ hkînh nẽ ma kapôt ã kormâ pika mex wŷr pa. Nom Tīrtūm kapēr mar nẽ hkôt amnhî nhípêx râhâ hkêt nẽ. Na prem kuma nẽ hkôt

amnhī nhîpêx o hā apkati grêre htā ra mêmoj nhŷ hā omnuj nē pa hā amnhī pumu nē tee ri amnhī kukamā hamaxpēr.

¹⁷ Jao xatā kapēr nhîrôp kuhê nē amnhī hkrâhkôt pix mā amnhī nhîpêx o pa ho ra hā amgrâ pê 40. Hâmri nhûm tee ri amnhī tâ mē omu nhûm ja kêt omnuj nē. Jakamā nhûm mē piitâ kapôt ã ri pa nê gaa nê pikaprâr pa.

¹⁸ Mê kot kapēr mar kêt jakamā nhûm mē kâm:

—Nà ã mē ate amnhī nhîpêx anhŷr o ri apaja mýrapê kot kaj mē ixte mē amâ mē amex nhôr mā xwÿnhta wÿr apa hkêt nē. Anë.

¹⁹ Tâ mē kot amnhī kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr o pa hkêt jakamā na prem pika mexta wÿr hpôx kêt râhâ pikaprâr pa. Nhûm mē hkra nê mē htàmnhwÿjê pixjaja na prem mē mýr pê hwÿr pôj nê kamâ pa.

4

Mê pahte Tîrtûm kukwak ri pajamakêtkati nê ri papa hâ mē pajarênh

¹ Mê pahte Tîrtûm kukwak ri pajamakêtkati nê ri papa ho papaja Tîrtûm kâm hprâm jakamâ kwa kér pu mē amnhî pumunh mex o papa. Nê wam mē panhîgêt rom Tîrtûm kapêr mar tÿx nê hkôt mân kêt ri amnhî nhîpêx mex râhâ nê. Kér pu mē kurom mē pajamak kâm amnhî krit xà hâ pika mexta wÿr pôj.

² Mê kot mē pahpyrà nê Tîrtûm kapêr mar mex tâ na htem amnhî kaxyw hkôt hamaxpêr kêt nê. Te mē kot mar kêt pyràk.

³ ãm mẽ kot amnhĩ kaxyw Kris mã hamaxpẽr xwŷnh pixjaja na htem kukwak ri hamakêtkati nẽ ri pa ho pa. Amnepé mã mẽmoj piitã hkêt ri na pre Tirtum mẽmoj piitã ho kator pa hämri nhũm apkati nhũm axte mẽmoj tã àpênh kêt nẽ. Æm õ krí kamã arí hamakêtkati nẽ hkôkôt o hkri. Tã mẽ pahte uràk nẽ pajamakêtkati nẽ papa ho papaja na kãm hprãm. No wam ri mẽ pa xwŷnhjaja mẽ kot amnhĩ tomnuj mýrapê na pre Tirtum mẽ kot urà nẽ hamakêtkati nẽ paja nẽ mẽ hkurê. Kapér ã kagà htum kot harênh kot:

Na pre Tirtum tee ri amnhĩ tã mẽ kot hipêx ã mẽ omu nhũm ja kêp omnuj nẽ. Hämri nhũm mẽ kãm: “Nà kot kaj mẽ ixfukwak ri axàmnhi xajamakêtkati nẽ apa hkêt nẽ.” Anẽ.

⁴ Nẽ kot harênh kot:

Na pre Tirtum àpênh ã arígro kêp 6 hämri nhũm arígro pê 7ta ã nhũm axte mẽmoj tã àpênh kêt nẽ. Na pre arí hkôkôt o nhÿ.

Arígro pê 7 ã arí hamakêtkati nẽ hkôkôt o nhÿ. Anẽ.

⁵ Nẽ mẽ kot kapér mar nẽ ãm mar xwŷnhjê jarênh kot:

Kot kaj mẽ aa ixfukwak ri axàmnhi xajamakêtkati nẽ apa hkêt nẽ. Anẽ.

⁶ Mẽ panhigêtjaja kot amnhĩ kaxyw Tirtum kôt hamaxpẽr kêt jakamã na prem hamakêtkati nẽ ri pa hkêt nẽ. Tã mẽ papajaja na Tirtum arí kãm mẽ paxàmnhi xajamakêtkati nẽ papa hprãm.

⁷ Amnepém Ijaew Tirtum kôt hamaxpẽr kêt jakamã na prem kapôt ã pikaprãr pa. Hämri nhũm amgrà xohtô nẽ hapêx nhũm Tirtum mẽ hkanrêhã mẽ htàmnhwŷjê hõ pê finat Tawija mã kapér nhũm

kuma nē mē pamā tanhmā kapēr tota ã kagà nē hā kagà kot:

Kwa kér ka ixkapēr ma nē mar tŷx nē.

No mē anhīgêtjê pyrà nē akrā hihtŷx ho inhma nē ãm inhmar kêt nē. Anē.

Na pa pre ra mē amā ã ja jarênh anē.

⁸ Na pre finat Jojueja finat Mojes mŷr pê ma pi ka pê Kanaã hwŷr mē hkanrêhã mē hkrajê o pa nē hwŷr mē o pôj. Tâ nhûm prem Jojue kukwak ri hamakêtktati nē pa ho pa hkêt nē. Kêp ãm kukwak ri ã amnhî nhîpêx anhŷr ronhŷx Tîrtûm axte mē kâm mē hamakêtktati nē mē hamak kâm amnhî krit nē mē pata hkukamâ harênh kêt nē.

⁹ Nom mē pahte kukwak ri pajamakêtktati nē pajamak kâm amnhî krit nē ri papa ho papaja na Tîrtûm arî kâm hprâm.

¹⁰ Na pre arîgro pê 6ja ã mêmoj piitâ ho kator pa nhûm apkati nhûm hamakêtktati nē hkôkôt o nhŷ. Tâ kot puj mē pahpê hkrajaja amnhî to kuwŷ nhûm tanhmâ mē pahkrâ hto pu mē kukwak ri urâk nē paxàmnhîx nē pajamakêtktati nē papa ho papa. Te Tîrtûm àpênh pa nhûm apkati nhûm hamakêtktati nē hkôkôt o ūrta pyràk.

¹¹ Jakamâ kwa kér pu mē amnhî to kuwŷ kê ã mē panhîpêx anê pu mē urâk nê ã amnhî nhîpêx anhŷr râhâ ho papa. Nom kot pu mē pahkwŷ Ijaewjê pyrà nê kapêr kwŷm amnhî nhîpêx o papa hâmri nê mē urâ nê paxàmnhîx pajamakêtktati nê papa hkêt nê.

Tîrtûm kapêr te kot wapo xwa gix pyràk ã harênh

¹² Nê Tîrtûm kapêrja te i ho tanhmâ kot mêmoj to kaxyw hihtŷx pyràk. Nê te wapo xwa gix pyràk. Koja mêhõ õ wapo xwa mex nê ho mêmoj jakâr

mex nē. Ho mry hi jakàr mex pê kaxwỳnh kām hi kanhǐn o amnhǐrt. Ja pyrà nē na hte Tīrtūm kapēr mē pajamaxpēr o amnhǐrt nē mex ã harē rȳ omnuj ã harē.

13 Nē na htem Tīrtūm pê mēmoj to pimxur kêt nē. Na hte hprī hā mēmoj piitā omunh pa. Nē mē pajamaxpēr kôt mē pahpumunh pa. Na pu htem ã kot mēmoj piitā omunh par anhŷr xwỳnhja noo mā tanhmā amnhī nhípêx to rāhā ho papa.

*Jejus kēp mē panhō patre maati hā harēnh
Eprêw 10.19-25; WamJuāw 2.1-2*

14 Nē Ijaew nhō patrejaja na pre htem Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre hwȳr agjē nē kamā mē ho Tīrtūm wȳr o pa. Ja pyrà nē na pre ra Jejus Tīrtūm nhō krī hwȳr api nē kamā mē pahto hwȳr o hkrī. Kēp Kra kumrēx jakamā kēp mē pahto Tīrtūm wȳr xwỳnh maati. Jakamā kwa kēr pu mē amnhī kaxyw hkôt pajamaxpēr tȳx rāhā ho papa.

15 Satanasti na pre te kot mē panhípêx pyràk o Jejus nhípêx. Nē tee ri kot tanhmā kām kapēr to nhūm kot mar nē tanhmā amnhī tomnuj to hprām xàj ãm ri kām ahkrox kaprȳ nhūm kutā amnhī to htȳx nē hkôt amnhī nhípêx kêt nē. Tā kot Satanasti kot amnhī nhípêx ã omunh mex jakamā na hte kēp mē pahtānopxar mex o pa. Kot mē paxirerek kôt mē pahpumunh mex.

16 Jakamā kwa kēr pu mē amnhī tā kamā pahpi-jaàm kêt kām paxàmnhīx ri amnhī to hwȳr o papa. Kēp mē pakutā nojarêt xwỳnh nē kēp mē pakamā ukaprī xwỳnh jakamā kēr pu mē tee ri mēmoj tā amnhī pumu nē amnhī to hwȳr kurê kumrēx.

Hāmri nē ū hā paxàmn̄hīx nē pajamakētkati nē ri papa.

5

¹ Nē mē panhō patre maati Jejusja Tīrtūm na pre mē pakaxyw ām. Kēp mē pahkw̄y hā mē pakaxyw ām nhūm hte mē pahto Tīrtūm wȳr o pa. Nē kām mē pahkīnh xà nhōr o pa. Kot ja hā mē pahpumunh nē mē pahte kapēr kwȳm tanhmā amnhī nhīpēx to ho papa hā mē pakamā gryk o hapēx tokyx anhȳr kaxyw.

² Mē panhīgētjaja na pre htem mē ō patre maati hwȳr mra nē kām tanhmā amnhī tomnuj to hā amnhī jarē nhūm mē kuma nē mē kamā ukaprī nē. Mē urà nē kormā kot Tīrtūm kōt amnhī nhīpēx totuj anhȳr jakamā na pre mē kot tanhmā amnhī jarēnh toja ma nē mē kamā ukaprī nē.

³ Hāmri nē mē hpānhā Tīrtūm mā mēmoj gō nē māänēn amnhī pānhā kām mēmoj gō. Mē uràk nē kot amnhī tomnuj o paja mȳrapē amnhī pānhā kām mēmoj gō.

⁴ No na pre hte patrejaja amnhī krā hkôt kēp patre maati kaxyw amnhī xunhwȳr kēt nē. Tīrtūm kot mē kaxyw mē unhwȳr jakamā na pre mē kaxyw finat Arāwja xām nhūm kēp mē ō patre maati hā mē ho Tīrtūm wȳr o pa.

⁵ Nē Kris haxwȳja kēp mē panhō pahi maati hā tām kot amnhī xām kēt. Tīrtūm na pre mē pakaxyw ām nē tanhmā kām kapēr to nē kām:

Nà apē Ixkra na ka.

Kot paj jarāhā ixpē Anhīpēêxà hā mē kām amnhī jarē. Anē.

⁶ Nē hpānhā kām:

Kot kaj Mekijetek pyrà nē apê patre maati hã mẽ
ho ixwýr rãhã ho ri apa. Anë.

⁷ Jejus kormã pika ja kamã pa ri na pre amnhĩ to Tîrtûm wýr rãhã ho pa. Tôhã hkaprí nê tee ri mêmooj tã amnhĩ pumu nê amnhĩ to kuwý. Nê tee ri mẽ kot hpírta kukamã hamaxpêr nê mýr kãm amnhĩ to kuwý. Kop apu Tîrtûm kãm mẽ kot kêp hpír prãm kêt ronhýx pre tanhmã nê mẽ kãm hkurê xwýnhjê ho nhûm mẽ hpír kêt nê. Jakamã nhûm pre ã amnhĩ to hwýr anë. No ãm Tîrtûm kãm prãm xà hkôt kãm amnhĩ nhípêx prãm jakamã nhûm kuma no ãm tanhmã nê mẽ ho hkêt nhûm prem kupí.

⁸ Kêp Tîrtûm Kra kumrêx tã amnhĩ xà htýx kãm hamak kãm ty. Jao Tîrtûm kãm hprãm xà hkôt amnhĩ nhípêx ã amnhĩ pumunh mex nê.

⁹ Na pre amnhĩ xà htýx kãm hamak o amnhĩ mex o amnhĩ mex ã mẽ kãm amnhĩ to amnhírit. Jakamã na hte mẽ kot kapêr kôt ri amnhĩ nhípêx o mẽ pa xwýnhjê mã mẽ kot amnhĩ nhípêx nyw jagjê nê nhýrmã Tîrtûm mẽ wa kuri mẽ htír tûm nê mẽ pa mã xwýnhjê hã mẽ harë.

¹⁰ Jakamã na pre Tîrtûm Mekijetek pyrà nê kêp patre maati kaxyw ãm.

Mê pahte Kris kaga nê mẽ pahkurê
Wam Korít 3.1-2, 13.11, 14.20; Epes 4.11-16

¹¹ Nê Jejus kêp mẽ pahto Tîrtûm wýr xwýnh maati hã harënhja inhmã ixprí hã mẽ amã harënh par prãm tã ka mẽ kormã inhmar týx kêt nê. Pa tee ri ixprí hã mẽ amã harënh kapry. Te mẽ amã mar prãm kêt o amôr pyràk.

¹² Amnepê mã mẽ ate Kris kôt amnhĩ xunhwýr nê kapêr mar týx tã kormã nhãm amnhĩ xô ri ho

amnhî̄ kwŷjê jahkre ho ri apa hkêt nê. Te mĕ ate hâ̄ ano hkêt pyràk jakamâ̄ na pa hte arî̄ mĕ amâ̄ kapêr kot amnhî̄rît mex xwŷnh kwŷ ho mĕ ajahkre ho pa. No kot amnhî̄rît mex kêt xwŷnh o mĕ ajahkre hkêt nê. Te mĕ hkarâre kot amnhî̄ nhî̄pêx pyràk o na ka htem amnhî̄ nhî̄pêx o apa. Na hte mĕ hkarâre mĕõ mex kur kêt nê. Âm kormâ̄ katorxâ̄ hkâ̄ pix kaô. Ja pyrà nê âm Tîrtûm kapêr kot amnhî̄rît mex xwŷnhta pix na ka mĕ mar tŷx o apa nom kapêr kot amnhî̄rît mex kêt xwŷnhja ka mĕ mar mex kêt nê.

13 Nê mĕ hkarâre kormâ̄ Tîrtûm kapêr mar kêt jakamâ̄ na htem kormâ̄ mĕmoj mex nê mĕmoj punuj pumunh kêt nê. Tâ̄ te mĕ ate mĕ kot amnhî̄ nhî̄pêx pyràk.

14 Mĕ kot Tîrtûm kapêr mar mex xwŷnhjaja na htem hprî̄ hâ̄ kapêr piitâ̄ mar tŷx nê. Kot amnhî̄rît mex xwŷnhta mar tŷx nê mă̄änën kot amnhî̄rît mex kêt xwŷnhja nhûm mĕhprî̄ hâ̄ piitâ̄ mar tŷx nê. Te ho mĕ àptâr kot mĕõ mex kur o pata pyràk. Jao ra mĕ àptâr jamaxpêr o hamaxpêr o ri pa nê hamaxpêr o:

—Kot paj tâ̄m amnhî̄ nhî̄pêx o ri ixpa nhûm ja inhmâ̄ mex nê. Nom kot paj axtem tanhmâ̄ amnhî̄ tomnuj to nhûm ja ixpê omnuj nê. Jakamâ̄ kot paj tâ̄m amnhî̄ nhî̄pêx pix o ri ixpa nhûm Tîrtûm mă̄ ja mex nê. Anê.

6

1-2 Na pu prem ra Tîrtûm kapêr kot amnhî̄rît mex xwŷnhta kwŷ ma. Tâ̄m na ja:

Kris kot mĕ panê tanhmâ̄ amnhî̄ nhî̄pêx to hâ̄ harênhja.

Nē mē pahte amnhī tomnuj kaga hā kot mē pamā karōja.

Nē amnhī kaxyw Tīrtūm kōt mē pajamaxpēr ā mē pamā karōja.

Nē mē pahpē Tīrtūm kra hā amnhī to amnhīrīt kaxyw mē kot mē pahkrā kumrār ā pamā karōja.

Nē mē pahte Tīrtūm mā tanhmā amnhī nhīpēx to ho papa hkukamā mē kot mē pahkrā hā īhkra jaxwyr nē mē pahto Tīrtūm wyr ā mē pamā karōja.

Nē mē pahtyk nē akupȳm mē pahtīr ā mē pa-jarēnja.

Nē Tīrtūm kot nhīrmā mē kot amnhī xà htŷx kām hamak tūm xà hwyr mē kēp hkra hkêt xwŷnhjē janorja.

Mēmojja piitā pu mē ra harēn mar tŷx nē. Prī hā kot amnhīrīt mex. Tā kwa kēr pu mē hpānhā hijuk ri kot amnhīrīt mex kēt xwŷnh kwŷ ma. Jao mē pahpē Tīrtūm kra xāptār mex nē ri papa.

³ Jakamā kwa kēr pu mē kot amnhīrīt mex xwŷnh kumrēx kwŷ ma nē hpānhā hijuk ri kot amnhīrīt mex kēt xwŷnh kwŷ ma. Nē axpēn mā harēn rāhā ho ri papa. Nā koja Tīrtūm kām ja prām pu mē ā amnhī nhīpēx anhŷr rāhā o ri papa.

⁴⁻⁶ Na pre ra mē pahkwŷjaja Kris kaga nē htŷx ri amnhī nhīpēx o pa. Mē kot kapēr mar tŷx tā axtem nē hkaga jakamā koja mē axte kapēr mar kēt nē. Ra mē kām mar prām kēt. Kot puj mē tee ri axte mē kām harēn o papa kapry. Na prem hprī hā kuma. Tīrtūm kām mē ho hkra hprām ā harēnja nhūm prem hprī hā kuma nē kām mar prām nē hkôt amnhī xunhwŷ. Hāmri nhūm Tīrtūm Karō te

mē panhîpêx pyrà nē mē hkarõ mā agjê nē mē kot amnhî to mex o pa kaxyw tanhmã mē hkrâ hto nhûm prem û hâ tanhmã kâm amnhî nhîpêx to ho pa. Nê kâm Tîrtûm kapêr mar prâm nê. Nê axpêñ mā mex o mex ã harênh o pa. Nê aa mē kot mêmôj pumunh kêt kwây pumu nê axpêñ mā harênh o:

—Nà Krisja ãm hâmri àhpumunh tÿx o àhpumunh tÿx. Koja nhýrmâ akupýn mē pahwyr wrÿ nê axte mē pamâ àhpumunh tÿx o amnhîrît pu mē omu.

Anhýr o kapêr tâ tanhmã hamaxpêr to nê hkaga. Jakamâ te mē kot axte Tîrtûm pê Krata pî hâ nhôr nê hpîr pyràk. Nê te mē piitâ mē noo mâ tanhmã hapry hto nê tanhmã kâm kapêr punuj to pyràk. Jakamâ kot pu mē tee ri akupým tâm mē unhwyr prâm kapry.

⁷ Na hte Tîrtûm mē pahto mex râhâ ho pa. Jao mē pamâ mē pahpur ã na rë pu mē kamâ panhô rûnh nê. Jakamâ mē kot amnhî kaxyw Kris kôt hamaxpêr nê hkôt amnhî xunhwyr prâm xwýnhjaja te mē hpur mex nê kamâ mêmôj ô rûnh pyràk. Nê urâk nê amnhî to mex o pa.

⁸ Nom koja mē hpur kâm mêmôj nhîgrôt mex kêt japêr. Kamâ mrônhi nê kahpare nê mêmôj punuj pix hapôj nhûm mē tee ri omu nê hkaga kurê kumrêx. Tâ mē kot Kris kaga xwýnhjaja te pur punuj kot amnhî nhîpêxta pyràk nhûm Tîrtûm te kêp pur nhô dôñ pyràk. Jao tee ri amnhî tâ mē kot amnhî nhîpêx ã mē omu nê mē hkaga kurê kumrêx nê ma mē kot amnhî xâ htÿx kâm hamak tûm xâ pê kuwyta wyr mē rênh pa.

⁹ E ixkrâmnhwýjaja. Inhmâ mē akînh jakamâ na pa ã mē amâ mē kot Kris kaga xwýnhjê jarênh anê. Nom te mē ate mē urâk kêt. Kris kôt mē ate amnhî

xunhwŷr xwŷnh mex na ka mē. Ra mē ate hkôt amnhĩ xunhwŷr tŷx jakamā te mē apê pur mexta pyràk.

10 Na ka htem Kris kôt mē akwŷjê ho mex o ri apa. Te mē amā amnhĩ tã ma pyràk o axpẽn nhîpêx o ri apa nhûm Tîrtûm ja hâ mē apumu. Tã koja tanhmã ja hâ mē ato mex to. Kot tâm mē panhîpêx o pa jakamā koja tanhmã mē ate axpẽn nhîpêx mex tota ã tanhmã mē ato mex to.

11 Tã kér ka mē arî ã axpẽn nhîpêx anhŷr o ri apa râhâ ty kê nhŷrmã ja hâ mē ato mex nê. Ï mē ate amnhĩ nhîpêx anhŷr o apaja na inhmã hprâm tŷx kumrêx.

12 Kot kaj mē ã amnhĩ nhîpêx anë hâmri nê amâ kaga nê apa hkêt nê. Nê amnhĩ nhîpêx o te Tîrtûm kra hkwŷ htŷk xwŷnhjaja kormâ htîr ri kot amnhĩ nhîpêxta pyràk. Na prem amnhĩ kaxyw Tîrtûm mâ hamaxpêr tŷx râhâ ho pa. Kot mē ho mex ã mē hâ amnhĩ jarênhja nhûm prem amnhĩ tâ kamâ hamak râhâ ho pa. Tã amnhĩ tâ kamâ hamak o pa ry rax râhâ ty nhûm Tîrtûm ra kot mē hâ amnhĩ jarênh xâ hkôt mē ho mex nê. Tã kér ka mē urâk nê ã amnhĩ nhîpêx anhŷr o ri apa râhâ ty.

13-15 ã na pre finat Apraâwja amnhĩ nhîpêx anë. Kormâ hkra hkêt tâ nhûm Tîrtûm kâm hkra nê kanrêhâ htâmnhwŷjê hkukamâ tanhmâ mē harênh to nê kâm:

—Pa Apraâw. E inhma. Kot paj aprô mē war ato mex nê. Kot kaj war akra hâmri nê gaa nhûm akanrêhâ war atâmnhwŷjaja ohtô rax kumrêx. Âm hâmri na pa ã mē hkukamâ amâ mē harênh anë. Kot paj amâ amnhĩ jarênh xâ hkôt ã anhîpêx anë. Ixpê mē anhîpêx xwŷnh na pa ã amâ amnhĩ jarênh

anẽ. Anẽ.

Tā ã kām wa hkra jarẽnh anhŷr tā nhūm wa tokyx hkra hkêt nẽ. Nom tee ri ja hã amnhĩ pumu nẽ Tîrtûm kot wa kām hêx ã hkamnhix kêt nẽ. Âm hkamnâr rom ã hamaxpêr anẽ nẽ hamaxpêr o:

—Nà kot paj wa nhŷrmã ijkra. Tîrtûm tâm kot wa inhmã wa ijkra jarẽnh kênã. Anẽ.

Tā nhūm amgrà xohtô rax kumrêx nẽ hapêx nhūm wa hkra. Nhūm axte amgrà hkwŷ hapêx nhūm wa hkanrêhã htàmnhwŷ hkwŷ. Ra Tîrtûm kot mě hkukamã Apraâw mã mě harẽnh xà hkôt. Tîrtûmja hihtŷx o hihtŷx nẽ àhpumunh o àhpumunh jakamã na pre amnhĩ jarẽnh xà hkôt ã wa kām wa hkra nẽ wa htàmnhwŷjê nhõr anẽ. Kot ra wa kām hã amnhĩ jarẽnh xà hkôt. No ri nhãm měhõ nhõxi jarẽnh kôt wa kām wa hkra jarẽnh kêt nẽ. Měhõ kot we hihtŷx o hihtŷx o Tîrtûm jakre nhûm we ri hixi jarẽnh kôt ã wa kām mě harẽnh anẽ? Amrakati kumrêx. Jakamã na pre wa kām amnhĩ jarẽnh o:

—Nà ixâhpumunh xà hkôt na pa ã war amã war akra jarẽnh anẽ. Anẽ.

16 No pika ja kamã na htem ã amnhĩ jarẽnh anhŷr kêt nẽ. Na htem měhõ mã tanhmã měmoj tā amnhĩ jarẽnh to kaxyw nẽ měhõ hihtŷx o kot hakrenh xwŷnh nhõxi jarẽnh kôt amnhĩ jarẽ. Nẽ amnhĩ jarẽnh o:

—Nà ixte jahti noo mã ã amã amnhĩ jarẽnh anhŷr jakamã ãm hãmri na pa ã amnhĩ jarẽnh anẽ. Anẽ.

Kot hã amnhĩ to hêx nhûm hihtŷx o kot hakrenh xwŷnhta kot hã harẽnh mar nẽ hã tanhmã homnuj to pymaj na htem ã mě hixi jarẽnh kôt měmoj tā amnhĩ jarẽnh anẽ. Hãmri nẽ kot tanhmã hã ho

pymaj ra kot amnhî jarênh xà hkôt tanhmâ mêmôj nhîpêx to.

¹⁷ Nom Tîrtûm na hte urâk nê nhâm mëhõ nhîxi jarênh kôt ri mêmôj tâ amnhî jarênh kêt nê. Na hte tâm amnhî jarênh xà hkôt mêmôj to anê nê aa hâ amnhî to hêx kêt nê. Na pre më pahpê hkrajê mä käm:

—Kot paj nhîrmâ më ato mex rax nê. Âm hâmri na pa më amâ amnhî jarê. Ixte amnhî pumunh xà hkôt na pa ã më amâ amnhî jarênh anê. Anê.

Më pahte ãm hâmri kot amnhî jarênhja mar nê amnhî to hêx kêt ã omunh kurê kumrêx kaxyw. Koja Tîrtûm mêmôj tâ ã amnhî jarênh anê hâmri nê hijuk ri axtem hpânhâ tanhmâ amnhî jarênh to hkêt nê.

¹⁸ Jakamâ koja nhîrmâ ma amnhî wîr më pahto àpir ã amnhî jarê hâmri nê ãm hâmri amnhî jarê nê amnhî jarênh o:

—Nà ãm hâmri ixte amnhî pumunh xà hkôt na pa më amâ ja hâ amnhî jarê. Anê.

Koja ã amnhî jarênh anê hâmri nê hijuk ri axte hpânhâ tanhmâ mêmôj jarênh to hkêt nê. Ra kot ã amnhî jarênh anhîrja koja arî râhâ nê. Jakamâ e kwa kér ka më tee ri amnhî kukamâ ajamaxpêr o ri apa hkêt nê. Ra më pamex nê ri papa kaxyw Tîrtûm kôt amnhî xunhwîr jakamâ kér pu më arî kot më pahto mex rax xà hâ arîgrotâ jamâr râhâ ho ri papa.

¹⁹ Na hte kanôre ho htîx xâja kanôre ho htîx nhûm ma gô hkôt pa hkêt nê. Ja pyrà nê kot puj më Tîrtûm kot më pahto mex xà kamâ pajamak o papa hâmri nê hkaga hkêt nê.

Amnepê mā na pre hte mē panhō patre maatija Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre hwȳr agjē nē hkôt ã kupēxē ho hitom maati hwȳr agjē nē kamā mē ho Tīrtūm wȳr o kuhē. Tā nhūm Jejus akupȳm kaxkwa hwȳr api nē Tīrtūm ri hkrī hāmri nē patre maatita pānhā tām mē pahto hwȳr o hkrī.

20 Na pre ra mē pakukamā kaxkwa hwȳr api nē kamā pa ho pa nē finat Mekijetekja pyrà nē kēp mē panhō patre maati. Tā koja mē pahto Tīrtūm wȳr rāhā nē pa ho pa.

7

Patre Mekijetek jarēnh

1-3 E kot paj ixprī hā mē amā tanhmā finat Mekijetekja jarēnh to ka mē inhma. Krī pē Sarē kamā na pre kēp mē õ pahi nē māänēn kēp mēō patre. Sarēja mē pakapēr kām kēp: “Mē hamakētkati nē ri mē pa xwÿnhjē nhō krī.” Jakamā Mekijetekja mē pakapēr kām kēp: “Mē hamakētkati nē ri mē pa xwÿnhjē nhō pahi.” Nē māänēn kēp: “Pahi kot tām amnhī nhīpēx o pa xwÿnh.” Nē Mekijetek nhīpēêxà nē katorxà nē higêt nhīxija mē pahte harēnh mar kêt. Nē kator ã arīgro nē htyk ã arīgroja māänēn mē pahte harēnh mar kêt. Tīrtūm kapēr ã kagà htūm kot tanhmā ja jarēnh to hkêt. Ām Jejus pyrà nē kēp patre hā mē ho Tīrtūm wȳr rāhā ho pa xwÿnh pix ã kot harēnh. Ām ja pix na mē pahte harēnh mar. Nē kot amnhī to rax xwÿnh jakamā na pre Apraāw nhÿri omu nē hā hpijaàm kaxyw kām hikukrêx kwȳ gō. Na pre hkwÿjé mē ra mē urojê kutā amnhī xunhwȳ nē pijapu nē mē kēp mē õ pahi ho 4 nē mē himex. Nē mē kēp mē hikukrêx kwÿptà nē hamȳ

nē ma õ krī hwȳr o mō. Nē kormā pry hā mōr ri Mekijetek kaxpa nhūm amnhī wȳr omu nē kām:

—Pa Apraāw? E kē Tīrtūm ato mex nē ka amex nē apa. Anē.

Nhūm amnhī tā kuma nē hkīnh nē. Hāmri nē kām mē hikukrēx kwȳptār xwȳnhita hkwȳ gō nhūm hamȳ nē ma amnhīm o mō.

⁴ Na pre Apraāw kot amnhī to rax ã omu nē kām mēmojta kwȳ gō. Kēp mē pahpē Ijaew pàr krax jakamā māänēn kot amnhī to rax tā Mekijetekja uràk nē kot amnhī to rax ã omu nē kām mēmota kwȳ gō.

⁵ Finat Mojes kot Ijaew mā Tīrtūm kapēr jarēnh xà hkōt kām kugō. Na pre mē kām:

—Mē akwȳ pē finat Rewi hkanrēhā htàmnhwȳjaja kēp mē anhō patre jakamā kēr ka mē kām mē akukrēx kwȳ nhōr o ri apa. Kot kaj mē akrit kēp 10 nē kām ho pixi nē agō. Nē mē akàxpore kēp 10 nē kām hō gō. Kēr ka mē ã mē kām mē akukrēx nē mē akrit kwȳ nhōr o apa anē. Nē kēr ka mē kām mēmoj mex pix gō. Mē kēp mē akwȳ na mē. Mē apiitā mē apē Apraāw kanrēhā htàmnhwȳ jakamā kēr ka mē ã mē hipēx anhȳr o apa. Anē.

⁶ Tā Mekijetekja kēp Rewi hkwȳ hkēt tā nhūm Apraāw amarī ã hipēx anē nē kām pahi htyk xwȳnhjē kukrēxta kwȳ gō. Jao hikukrēxta kamā mēmoj kēp 10 nhūm omu nē kamā kām ho hpȳnh nē kugō. Na pre ã kām mēmoj nhōr anē. Hāmri nhūm amnhīm hamȳ nē kām:

—Nà ãm hāmri koja Tīrtūm ato mex rax nē. Anē.

Ra Tīrtūm kot Apraāw kanrēhā kām htàmnhwȳ ho ohtō nē mē hkukamā mē harēnh jakamā nhūm Mekijetekja ã kām Tīrtūm kot ho mex ã harēnh anē.

7 Mē kot amnhī to rūnh o mē hakrenh xwŷnh pixjaja Tīrtūm kot mē ho mex kaxyw mē ho àhwŷr o pa jakamā na pre Apraãw o Tīrtūm wŷ. Jao kot amnhī to rax o kot hakrenh ã amnhī to amnhīrīt.

8 Hämri nē Rewi hkanrēhā htàmnhwŷ kot amnhī nhîpêx pyrà nē Apraãw o Tīrtūm wŷ nē kēp mêmota jamŷ. Mē uràk nē mêmota kamā kēp 10ja rûm ho hpŷnh nē amnhîm hamŷ. Nom kot amnhī to rax o Rewi hkanrēhā htàmnhwŷjê jakrenh. Tīrtūm kapêr ã kagà htûm kot Rewi hkanrēhā htàmnhwŷjê htyk par ã mē harênh tâ tanhmâ Mekijetek htyk ã harênh to hkêt jakamā kot amnhī to rax o kot Rewi hkwŷjê jakrenh.

9-10 Nē kot prý kamā Apraãw kaxparta ã kormā Rewi kator kêt tâ kēp Apraãw kanrēhā htàmnhwŷ mā xwŷnh. Jakamā nhûm Apraãwjâ Mekijetek mā mē hikukrêxta kwŷ nhôr jao te Rewi mā õr pyràk. Tâ nhûm amgrà xohtô nê hapêx nhûm Rewi hkanrêhā htàmnhwŷjaja hapôj nê kēp mē õ patre nê ri pa. Jao Mekijetek pyrà nê mē kēp mē hikukrêx kwŷ jamŷnh o ri pa.

11 Nê finat Mojes na pre Ijaewjê mā tanhmâ Rewi hkanrêhā htàmnhwŷjê jarênh to. Kormâ mē hapôx kêt ri nhûm hkwŷjê mā tanhmâ mē harênh to. Mē kēp patre hâ mē harê. Tâ nhûm mē hapôj nê hprêk nê mē ho Tīrtûm wŷr o ri mē hkôt pa. Nom mē kot tâm amnhî nhîpêx o pa kaxyw na prem tanhmâ mē hkrâ hto hkêt nê. Tanhmâ kot mē amnhî to nê ã mē hipêx anê? Jakamâ nhûm Tīrtûm mē hpanhâ mē pahwŷr kŷj rûm mêmôja mē nhûm mē pahwŷr wrŷ. Nom kēp Rewi hkanrêhā htàmnhwŷ hkêt. Nê määñen kēp Rewi hpâm Arâw kanrêhâ htàmnhwŷ hkêt. Axtêm te Mekijetek kot

amnhī nhīpēx pyrak xwÿnh na pre. Jeus Krisja. Tām na pre mē pahwyr wrÿ hāmri nē tanhmā mē pahkrā hto pu mē ū hā tām amnhī nhīpēx o papa.

¹² No Mojes kapēr kot Rewi hkanrēhā htàmnhwÿ pixjaja kēp mē ho Tīrtūm wyr xwÿnh ã mē harēn. Tā nhūm Krisja mē pahwyr wrÿ nē mē hpānhā kēp mē pahto àhwyr o pa xwÿnh. Jakamā na pu htem axte Mojes kapēr kōt amnhī nhīpēx kēt nē. Pānhā Jeus kapēr kōt pix mā amnhī nhīpēx o papa.

¹³⁻¹⁴ Nē Jeus kēp Rewi hkanrēhā htàmnhwÿ hkēt. Katorxà hkōt kēp Apraāw tàmnhwÿ Juta hkanrēhā htàmnhwÿ na pre. Ra mē pahte ja mar mex. Aa Juta hkanrēhā htàmnhwÿjaja kēp patre hkēt. Na pre Tīrtūm jajē mā mē kot mēmoj nhōr xà hā mēsti kunīhtita ã kām mēmoj nhōr nē hkwÿjē ho hwyr ã mē kām karō hkēt nē. Ām Apraāw tàmnhwÿ Rewi hkanrēhā htàmnhwÿjē mā pix mā na pre ã mē kām ja hā karō anē. Tā nhūm Jeus wrÿ nē mē hpānhā mē pahto hwyr o pa. Mē urak nē kēp Rewi hkanrēhā htàmnhwÿ hkēt axtem kēp Juta hkanrēhā htàmnhwÿ htā Rewi hkwÿjē hpānhā mē pahto Tīrtūm wyr o pa.

Mekijetek pyrā nē mē pahto Tīrtūm wyr xwÿnh jarēn

¹⁵⁻¹⁹ Nē Ijaewja na prem Mojes kapēr mar tÿx nē hkōt amnhī nhīpēx tā aa amnhī to mex kēt nhūm Tīrtūm tee ri ja hā mē omu nē hamaxpēr o:

—Nà Rewi hkanrēhā htàmnhwÿjaja kēp mē ō patre nē mē ho ixwyr o pa htā nhūm mē arī htÿx ri amnhī tomnuj pix o pa. Jakamā koja mē axte ri mē ho ixwyr o pa hkēt nē. Anē.

Hāmri nē mē pakaxyw mē pahto àhwŷr xwŷnhja ta nē ām. Kra Jejusja nhūm kuta nē ām. Tām na hte Rewi hkwŷjē rom tanhmā mē pahkrā hto pu mē kukwak ri tām amnhī nhîpêx nē Tirtûm kôt amnhī nhîpêx mex nē. Jao nhîrmā ma mē pahte Tirtûm nhō kr̄i hwŷr paxâpirja jamâr o papa.

Jejus na hte Mekijetek pyrà nē kēp mē panhō patre maati nē mē pahto Tirtûm wŷr râhā ho pa. Kēp Rewi hkanrēhā htàmnhwŷ hkêt tā Tirtûm pyrà nē kēp htîr tûm nē pa ho pa xwŷnh jakamā na pre Tirtûmja mē pakaxyw kuta nē mē pahwŷr kumē. Kapēr ã kagà htûm kot harênh kot:

Kot kaj Mekijetek pyrà nē mē ho ixwŷr râhā ho ri apa. Anē.

²⁰⁻²¹ No Rewi hkwŷjē mā na pre ã kapēr anhŷr kêt nē. Ām Jejus pix mā ã kapēr anē nē kām:

E kot kaj apê mē ho ixwŷr râhā o apa xwŷnh. Kot paj nhîrmā apânhâ axtem mēhō xâm kêt nē.

Ām kapxipix kot kaj mē ho ixwŷr o apa râhā ho râhā. Ām hāmri na pa amā ã ixkapēr anē. Ixpê Pahi Maati hâ ã ajarênh anē.

²² Anhŷr jao Jejus kot amnhī to rax o Rewi hkwŷjē jakrenh par ã ho amnhîrít. Mē kot Ijaew mā Tirtûm kapēr jarênh nhūm mē kot mar nom hkôt amnhī nhîpêx kêt jakamā nhūm Tirtûm mē hpânhâ Jejus xâm. Tapxipix na hte tanhmā mē pahkrā hto pu mē tām amnhī nhîpêx mex o ri papa.

²³ Rewi hkwŷjaja na prem axpēn mŷr pê kēp mēõ patre nē ri pa htâ htyk pa nē hapêx.

²⁴ Nom Jejusja htîr tûm nē pa ho pa xwŷnh jakamā koja mē urâk nē aa hapêx kêt. Koja mē pahto Tirtûm wŷr râhā ho pa nē aa jam urer kêt nē.

25 ã Jejus kot amnhĩ nhípêx anhŷr jakamã te kêp Tîrtûm wŷr mẽ panhõ pry pyràk. Na pu htem hkôt amnhĩ xunhwŷ nhûm mẽ panê mẽ pahte amnhĩ tomnuj piitâ rên̄h pa nẽ mẽ pahpê Tîrtûm kra hã mẽ pajarê.

26 Nẽ ãm hãmri kêp mẽ pahto Tîrtûm wŷr xwŷnh maati mex na. Mẽ pakurom tãm kot amnhĩ nhípêx mex o pa nẽ aa kot tanhmã amnhĩ tomnuj to hkêt. Tã ra Tîrtûm kot amnhĩ wŷr ho àpir jakamã nhûm ra kuri mẽ pahto hwŷr râhã ho pa.

27 Nẽ kot amnhĩ to rax o wam mẽõ patre maatijê jakrenh. Wamtaja na prem hkwŷjê pyrà nẽ amnhĩ tomnuj o pa. Jakamã na prem apkati mẽ amnhĩ tomnuj pânhã Tîrtûm mã mêm̄oj gõ nẽ kãm amnhĩ jarê nẽ amnhĩ to kuwy. Hãmri nẽ rî kormã kot nhãm mẽ hwŷr mẽ mrar xwŷnhjê mã mẽ ho anê nẽ mẽ hpânhã Tîrtûm mã mêm̄oj nhõr pê mẽ ho kuwy. No kêt Jejusja wam patre maati rom aa kot amnhĩ tomnuj kêt jakamã na pre hte mẽ urâk nẽ amnhĩ tomnuj pânhã Tîrtûm mã mêm̄oj nhõr o pa hkêt nẽ. ãm mẽ papajaja na pre mẽ pahte amnhĩ tomnuj pânhã htyk o kãm amnhîre. ãm htyk tipxi htâ mẽ pahtiitâ mẽ pahpânhã amnhîrer pa. Jakamã koja axte ã amnhĩ nhípêx anhŷr kêt nẽ. Mo kaxyw kot kêt axte mẽ panê ty?

28 Mojes kapêr kôt na pre Ijaew amnhîm Rewi hkwŷjê xunhwŷ nhûm mẽ kêp mẽ õ patre nẽ ri pa. Tã no nhûm mẽ urâk nẽ arî amnhĩ tomnuj o pa nhûm Tîrtûm tee ri mẽ omu nẽ mẽ hpânhã mẽ pakaxyw Krata xãm nẽ kãm:

—Nà kapxipix mẽ kurom ate tãm amnhĩ nhípêx o apa jakamã kapxipix kot kaj mẽ hpânhã mẽ ho

ixwŷr o apa râhã ho râhã. Anẽ.

8

Jejus kêp mẽ pahto Tîrtûm wŷr xwŷnh maati hã harênh

Rukre 22.20; Sikûn Korît 3.6-11

¹ E kot paj axtem tanhmã mẽ amã mẽ pahto Tîrtûm wŷr xwŷnh maatita jarênh to ka mẽ inhma. Na hte kaxkwa kamã Tîrtûm nhîhkô hã hkrî. ïhkô hã kêp Pahi Maati hã hkrî xà hã upôk rûm hkrî ho hkrî.

² Wam patre maatijaja na prem Tîrtûm nhôrkwy kaâkre wŷr mra nẽ kamã hitom maati kamã mẽ ho Tîrtûm wŷr o pa. Nom nhûm Jejus na hte mẽ kurom kaxkwa kamã Tîrtûm nhôrkwy mex kãm mẽ pahto àhwŷr o hkrî. Õrkwý kaâkreja na prem ïhkra ho hipêx nom kaxkwa kamã õrkwý mexja na pre měhõ ïhkra ho hipêx kêt nẽ. Tîrtûm na pre tanhmã hipêx to nhûm kamã Jejusja mẽ pahto hwŷr o hkrî.

³ Nẽ mẽ pahpê Ijaew nhõ patre maatijaja na prem mẽ ho hwŷr kaxyw nẽ mẽ kot amnhî totnuj pânhã Tîrtûm mã mëmoj nhõr kôt mẽ ho kuwŷ. No Kris na hte ã amnhî nhîpêx anhŷr kêt nẽ. Ra htyk o kot kãm amnhî nhõr jakamã na hte wam patre maati pyrà nẽ xatã kãm mëmoj nhõr kêt nẽ.

⁴ Tâ na hte arî Ijaew Mojes kapêr kôt amnhîm Rewi hkwŷ kêp mẽ û patre kaxyw mẽ unhwŷ nhûm mẽ ho Tîrtûm wŷr o pa. No Jejus kêp Rewi hkanrêhã htàmnhwŷ hkêt. Katorxà hkôt kêp Juta hkanrêhã htàmnhwŷ jakamã kop apu arî jar piaka ja kamã htîr nẽ pa ronhŷx Ijaew nhõ patre pyrà nẽ kêp mẽ ho Tîrtûm wŷr o pa xwŷnh kêt. Âm Rewi

hkanrēhā htàmnhwý pixjaja na htem mě kaxyw kām měmoj gō nē hköt mě ho kuwý.

⁵ Jar na htem arī ā amnhī nhǐpêx anhŷr o pa nom kaxkwa kamā na htem ā amnhī nhǐpêx anhŷr hkêt nē.

Nē jar Tǐrtüm nhōrkwy kaàkreja te kot kaxkwa kamā ūrkwy mexta pyràk. Na pre Mojes ūrkwy kaàkre nhǐpêx kaxyw nhǔm Tǐrtüm tanhmā kām hā karō hto nē kām:

—E jāā hixêt prêk nhǐmōk ā axāmta ā na pa pre amā ixkreta kukamā ixprī hā tanhmā mě ate hipêx to hā amā karō. Tā kēr ka ā hipêx anē. Anē.

Hāmri nhǔm kuma nē kot kām hā karō xà hköt hipêx. Hāmri nhǔm mě õ patre maati ixkreja kamā mě ho Tǐrtüm wyr o pa. Na prem ā amnhī nhǐpêx anhŷr o pa.

⁶ Tā nhǔm ra Tǐrtüm axtem mě hpānhā mě pakaxyw Kris xām nhǔm hte mě pahto hwyr mex o wamtajé jakre. Na hte kaxkwa kamā mě pahtiitā mě pahpumunh mex rāhā ho hkrī nē wamtajé rom tanhmā mě pahkrā hto pu mě tām amnhī nhǐpêx o ri papa. Tǐrtüm kot finat Mojes mā kapērja mex nē nom axtem na pre. Tā kapēr nyw na mex o kot wam kapēr jakrenh. Kapēr nyw kôt kot puj mě pahtyk tā akupým pahtir nē nhýrmā Tǐrtüm mě Jesus wa kuri pamex nē pahtir tūm nē papa ho papa nē axte pahtyk kêt nē.

⁷ Kêp apu Tǐrtüm kot Mojes mā kapēr kôt mě kot tām amnhī nhǐpêx o pa ronhŷx pre Tǐrtüm axte kapēr nyw ā kagà hkêt nē.

⁸ Nom wam kapēr tūmta na pre mě mar tŷx htā arī amnhī tomnuj rāhā ho pa nhǔm tee ri ja hā mě omu nē mě kām:

Nà kot paj axte nhýrmã mẽ apê Ijaew mã axtem tanhmã ixkapêr to.

⁹ Amnepêm mẽ anhígêtjé mã na pa pre ixkapêr.

Na pa pre Ejit pê mẽ kator nẽ mẽ kot tanhmã amnhí nhípêx to ho pa kaxyw tanhmã hã mẽ kãm karõ hto.

Nom na prem ixkapêr ma nẽ ãm kuma nẽ ixfôt amnhí nhípêx kêt nẽ. Pa tee ri ja hã mẽ omu hámri nẽ mẽ hkaga.

¹⁰ Tã kot paj mẽ apê mẽ hkanrêhã mẽ htàmnhwý nywjé mã axtem ixkapêr ka mẽ ixkapêr nywja ma.

Kot paj nhýrmã tanhmã mẽ akrã hto ka mẽ ixkapêr nyw mar týx nẽ hã ano htýx nẽ ho apa.

Nẽ akînh nẽ apa.

Nẽ ixfôt ri amnhí nhípêx mex o apa.

Nẽ axpën mã ijarênh o: “Nà ãm hámri Tirtum kêp mẽ panhõ Tirtum na.” Anhýr o ri axpën mã ijarênh o apa.

Pa amnhí tã mẽ ama nẽ mẽ apumu nẽ amnhí xwar mẽ apê ixkra hã amnhím mẽ ajarë.

¹¹ Kot kaj mẽ apiitã ixte amnhí nhípêx kôt ixpumunh mex o ri apa. Mẽ akàxpore rûnh xwýnhjaja nẽ mẽ akàxpore hkryre xwýnhjaja mẽ apiitã ixpumunh mex jakamã kot kaj mẽ ri axte ixtã tanhmã axpën kukjêr to ho ri apa hkêt nẽ.

¹² Nẽ kot paj mẽ ato mex rax o ipxa.

Nẽ axte tanhmã mẽ ate amnhí tomnu hto ho apaja mã ijamaxpêr kêt nẽ. Anẽ.

¹³ Nẽ koja mêmoy ra htûm hámri nẽ hapêx tokyx anẽ. Ja pyrà nẽ na pre Tirtum mẽ pamã kapêr tûmpta jarênh o:

—E kêr ka mĕ axte ixkapēr tūm mar kêt nĕ. Pānhă ixkapēr nyw pix mān mar o apa nĕ ām kôt pix mā mān amnhī nhīpēx rāhā ho ri apa. Anē.

9

Tīrtūm nhōrkwy kaàkre jarēnh

¹ Nĕ amnepêm na pre finat Mojesja mĕ panhīgêt nĕ mĕ pahpāmjē mā tanhmā Tīrtūm nhōrkwy kaàkre jarēnh to. Tanhmā mĕ kot hipêx to nĕ kamā tanhmā amnhī nhīpêx to hā mĕ kām karō. Nĕ kamā tanhmā mĕ kot amnhī to Tīrtūm wȳr to hā mĕ kām karō. Nĕ tanhmā mĕ hkwȳjē ho hwȳr to ja nhūm pre māänēn mĕ kām hā karō. No Tīrtūm nhōrkwy kaàkreja kēp ūrkwy kumrēx kêt. Ām mĕ kot omunh nĕ kaxkwa kamā ūrkwy kumrēx mā hamaxpēr kaxyw na pre.

² Jakamā nhūm prem Mojes kapēr ma nĕ hipêx. Kamā hitom hamēxkrut. Wam hitom kamā na pre kanê hprēêti xām nĕ kutā mēsti xām. Nĕ mēsti nhūmōk ā Tīrtūm mā ū pāwti jaxwȳ. Mĕ panhō patre na pre htem Tīrtūm mā kugō nĕ mēsti ā kām haxwȳ hāmri nĕ hkwȳjē ho kuwȳ. Tā hitom ja na prem kēp Tīrtūm nhō hitom mex ā harē.

³⁻⁴ Nĕ hitom wa hkaêx kām na pre kupēxê ho hakwakre kahē xāja ajēt. Haturxà kamā hitomja na prem Tīrtūm nhō hitom maati hā harē. Tīrtūm na pre te hirā htȳx kām hwȳr wrȳ nĕ te kamā hkrī pyràk. Nĕ kamā na pre Tīrtūm mā mēhkuxwa xà ho xēt xà hā mēs kunīhtija kuhē. Na prem ūr o hipêx nĕ kamā ām nhūm kuhē. Nhūm pre hte mēō patre hwȳr agjē nĕ kutā kuhē nĕ mĕ ho Tīrtūm wȳ. Nĕ mēs kunīhti haxwȳja hitom maati kamā kuhē. Na

prem pī ho hipêx nē ôr o hpro nē kamā ām. Mêstija kaxwŷnh kām na pre htem mēmoj jagjê.

Tîrtûm kot Ijaew mā tanhmā mē kot amnhī nhîpêx to ho pa hā karō nē kēn po hā mē kām hā kagàja nhûm prem kamā kuxà nhûm hikwŷ.

Nē māänēn ôr o xijereja xà nhûm hikwŷ. Nē xijere kamā amnepê mā Tîrtûm kot kaxkwa rûm mē hwŷr mēō rēnh kwŷ hikwŷ. Mēōja mē kot kām: “Manā” anhŷr xwŷnhja na prem hkwŷ hkawrà nē xijere kamā kugjê hāmri nē mēsti kamā kuxà.

Nē finat Arâw nhõ kô kot ho amnhī kaxpar xà htûmta nhûm prem kamā kuxà. Tîrtûm kot tanhmā ho nhûm kurûm pixôrâ muxre hapôx xwŷnhta nhûm prem māänēn mês kunñhti kamā kuxà nhûm hikwŷ.

⁵ Nē himôk ã Tîrtûm kapêr o wrŷk xwŷnh wa hkarō nhîpêxja wa hamêxkrut nē axpêñ kutâ wa hkôn krâ ho hkrî. Axpêñ wŷr hara koror nē wa hkrî. Patre maati kot omunh nē Tîrtûm kot mē hkôt pa ho paja mā hamaxpêr kaxyw. Nē wa hkaêx kām ahkaprŷja Tîrtûm kot mē nê mē kot amnhî tomnuj rênh mā hamaxpêr xà na pre.

Ã Tîrtûm nhôrkwŷ kaâkre kot anhŷr. No kot paj ixprî hâ mē amâ piitâ harênh par kêt nê.

⁶ Na pre hte mēō patre apkati mē wam hitom wŷr agjê nē kamā Ijaew ho Tîrtûm wŷr o pa.

⁷ No hitom maatija ām mē õ patre maati pix na pre hwŷr agjê. Nom apkati mē hwŷr pa nê gjêx kêt ām amgrâ pŷnh kām hwŷr gjêx pŷnh nê. Nê hwŷr gjêx kaxyw nê mēmo mry pa nê hkamrô ru nê o

pa nẽ hitom maati hwŷr ho agjê. Hāmri nẽ ho mês kunîhti nhîmôk kamî nẽ Tîrtûm mâ kâm:

—Pa Tîrtûm. E ota mry kamrôta. Mê ixpê akwŷjaja mě ixte amnhî tomnuj jakamâ na pa mě amnhî pânhâ mêmô mry nhôkre jakà nẽ kupî nẽ hkamrô ru nẽ man awŷr o mra. Te kot mě ixte amnhî tomnuj myrapê htyk pyràk. Jakamâ kwa ã mě ixte amnhî nhîpêx anhŷrja ã mě ixpumunh hkôt mě inhnê mě ixte amnhî tomnuj rê.

Anhŷr o mě amnhî to kuwy.

⁸ Nẽ patre maati pix na pre hitom maatija wŷr agjê nẽ mě ho Tîrtûm wŷ. Ijaew na prem ixkre kapem hamâr o kuhê nẽ hwŷr gjêx kêt nẽ. Tîrtûm Karõ kot hâ mě kâm karõ xâ hkôt. Te Tîrtûm pê amŷm kuhê pyràk. Tâ na htem jarâhâ arî Ijaew kanrêhâ mě hkra nẽ mě htàmnhwŷjaja ã amnhî nhîpêx anhŷr o pa. Jao mě higêtjê pyrà nẽ Tîrtûm pê amŷm kuhê.

⁹ Mê kot arî Tîrtûm mâ mry hpar nẽ hkamrô ho mêmôj kamîr nẽ amnhî to hwŷr o pa htâ na htem arî hamaxpêr punuj pix o pa.

¹⁰ Tîrtûm kapêr tûm kot tanhmâ mêmôj tâ mě kâm karõ hto.

Na pre tanhmâ mě apkur xâ hâ mě kâm karõ hto nhûm htem pix kur o pa.

Nẽ tanhmâ mě hkôm xâ hâ mě kâm karõ hto nhûm htem pix o hkôm o pa.

Nẽ tanhmâ amnhîmnuj to hâ tanhmâ mě kot amnhî kuhõnh to hâ karõja nhûm htem hkôt pix mâ tanhmâ amnhî kuhõnh to ho pa.

Nẽ tanhmâ mě kot ri mě hikukrêx kuhõnh to hâ mě kâm karõja nhûm htem kôt pix mâ tanhmâ kuhõnh to ho pa.

Ã na pre Tîrtûm Kris kukamã mẽ kãm mêmôj tâ karõ rax anë. Kris kutêp pix mã ã mẽ kot amnhî nhîpêx anhýr kaxyw. Nô mẽ pahte arî ã amnhî nhîpêx anhýr kaxyw kêt. Na pre ra Kris mẽ pahwýr wrÿ nê Tîrtûm kapêr tûm o hapêx nê hpânhâ mẽ pamã kapêr nyw jarë pu mẽ hpânhâ nywta kôt pix mã amnhî nhîpêx o papa. Kapêr nywja mex o mex. Nê mex o wamta jakrenh.

Kris hyk o mẽ pahte amnhî tomnuj pânhâ amnhîrer ã harënh

¹¹Tâ na pre Krisja tâm mẽ pahwýr wrÿ nê kêp mẽ pahto Tîrtûm wyr xwînh maati nê patre hpânhâ mẽ pahto hwýr o pa. Nom jar pika ja kamã mẽ kot mẽ îhkra ho Tîrtûm nhôrkwy kaàkre nhîpêxta wyr àr nê kamã mẽ pahto hwýr kaxyw na pre wrÿk kêt nê. Na pre ra akupým kaxkwa hwýr api nê kamã òrkwý mex wyr axâ nê kamã tanhmã mẽ pahto mex to nê tanhmã mẽ pahto Tîrtûm wyr to râhâ ho hkri.

¹²ã kaxkwa kamã Tîrtûm nhô hitom maatija wyr àr tipxi htâ mẽ pahtiitã mẽ pahte amnhî tomnuj pânhâ amnhîrer pa. Nom mêmô mry kamrô ho mẽ pahpânhâ amnhîrer kêt nê. Môx kamrô rÿ motre kamrô ho mẽ pahpânhâ amnhîrer kêt nê. Amnhî kamrô ho na pre mẽ pahpânhâ amnhîre. Tyk nê hkamrô pikapîrta o mẽ pahtiitã mẽ pahpânhâ amnhîrer pa.

¹³Nê amnepêm Ijaew kot Tîrtûm kapêr tûm kôt amnhî nhîpêx mex o pa hkêt jakamã nhûm tee ri mẽ omu nê mẽ kot amnhî tomnuj o mẽ pa xwînh ã mẽ harë. Jakamã na pre mêmô patre xatâ mry kamrô ho mẽ hkamî. Môx kamrô nê motre kamrô ho mẽ hkamî. Na pre môx krare hkwÿ hpa nê

ho hxêt nē hprà ho hkwŷjê kamī. Ā na prem xatā mē hipêx anhŷr o pa. Tîrtûm kot ja hâ mē omunh nē mē mex ā mē harênh kaxyw. Nom te mē krâhkâ pix mex pyrâ nē mē hkrâ kaxwŷnh kâm arî hamaxpêr punuj o pa.

¹⁴ ā na prem amnhî nhîpêx anhŷr o pa. Nom Krisja mē kurom aa tanhmâ amnhî tomnuj to hkêt jakamâ na pre mē pahte amnhî tomnuj xwŷnhjê nê ty. Te mē kot amnhî nê môx rŷ motre hpar nē hkamrô runhta pyràk o amnhî nhîpêx nē mē panê Tîrtûm mâ amnhî gô nhûm pre mē kâm hkurê xwŷnhjaja kupî. Na pre Tîrtûm Karôja ā kot mē panê htyk anhŷr kaxyw tanhmâ ho hihtyâx to. Karôja aa hapêx kêt kumrêx râhâ nê pa ho pa xwŷnh jakamâ na pre Kris tykja kukamâ tanhmâ ho hihtyâx to nhûm mē panê ty. Tapxipix na mē pahte tâm amnhî nhîpêx o papa kaxyw kêp tanhmâ mē pahkrâ hto xwŷnh. Jakamâ na pu htem ra pajamaxpêr nyw o pajamaxpêr o papa nê pajamaxpêr o:

—Na pa pre tee ri inhmâ amnhî krâ hkôt tâm amnhî nhîpêx o ixpa hprâm kaprŷ nê ām amnhî tomnuj pix o ri ixpa. Tâ Kris kot inhnê htyk o hkamrô pikapîr ā harênh ma nê amnhî kaxyw hkôt ijamaxpêr tŷx nê nhûm amnhî tâ ixpumu nê ixte tâm amnhî nhîpêx o ixpa kaxyw ixâm. Jakamâ kot paj ām Tîrtûm pix mâ kâm tanhmâ amnhî nhîpêx to ho ri ixpa. Tîr râhâ nê pa ho pa xwŷnh jakamâ kot paj nhŷrmâ kuri urâk nê ixtîr tûm nê ixpa ho ixpa. Anê.

¹⁵ Nê amnepê mâ na prem piitâ Tîrtûm kapêr tûm kôt amnhî nhîpêx mex o pa hkêt nê. Mê kot xatâ hkôt amnhî nhîpêx o pa hâ amnhî jarênh tâ

hkôt amnhî nhîpêx kêt nê. Jakamâ na pre Kris wrÿ nê më pahte hkôt amnhî xunhwyr mä xwÿnhjê mä Tîrtûm kapêr nyw jarê nê më pamâ:

—Kot paj më anê ty nhûm Tîrtûm ã ixte amnhî nhîpêx anhýrja kukwak ri më ato mex râhâ ho pa. Anê.

Hâmri nê amnhî jarênh xà hkôt më pahte amnhî tomnûj piitâ hpânhâ amnhîrer kaxyw më panê ty.

16-17 Te jar pika ja kamâ mëhô htyk kukamâ hkrajê mä tanhmâ amnhî jarênh to pyràk. Na htem htyk kaxyw nê hkrajê mä:

—Nà kot paj mëmo arîgro hâ ty ka më inhmîr pê ixpê ixkukrêx kwÿ o arîk.

Anhýr o na htem amnhî jarê. Hâmri nê ty nhûm hkrajaja amnhîm õ mëmoj to àrîk pa. Më hipêêxà kukwak ri më hikukrêx mex nê mîr pê o pa. No kormâ htîr ri nhûm më kormâ kêp hamînh kêt nê. Ja pyrà nê na pre Tîrtûmja Jejus htyk kukwak ri tanhmâ më pahto mex to pu më kukwak ri më pamex nê pahkînh nê ri papa.

18 Nê Tîrtûm kapêr tûm kôt na pre hte më õ patre mry pa nê âm hkamrô runh kôt pix mä më ho Tîrtûm wîr o pa nhûm amnhî tâ më omunh xà hkôt më kuma nê tanhmâ më ho mex to.

19 Na pre finat Mojesja Ijaew mä Tîrtûm kapêr tûm piitâ harê nê harênh pa hâmri nê môx õxpî nê kaxyw motre hõxpî. Hâmri nê xijere kamâ hamë wa hkamrô runh pa nê kamâ gô hkwÿ ru. Hâmri nê kaxyw mëmo pî hpa hkryre pê “isop” jarênhja kwÿ kukë. Nê kaxyw ôwêhti hkî kamrêkre hkwÿ hpy nê isop më ho pihkâr pa nê mry kamrô o go. Hâmri nê ho hkwÿjê kamî. Nê ho Tîrtûm kapêr ã kagà tûmta kamî.

20-22 Hämri nẽ ho anhŷr pa nẽ mẽ kãm:

—Nà na Tîrtûmja ixte mry kamrô ho mẽ akamîr pumunh kôt mẽ pamã kapêr o: “E kot kaj mẽ ixkapêr kôt amnhî nhîpêx o ri apa hã kot paj tanhmã mẽ ato mex to râhã ho ri ixpa ka mẽ amex nẽ akînh nẽ ajamakêtkati nẽ ri apa. Jakamã kêr ka mẽ mry kamrô ho mêmôj piitâ hkamîr pa. Nẽ ho amnhî kamî. Kêr pa ja hã mẽ apumu hämri nẽ axte tanhmã mẽ ate amnhî tomnuj tota mä ijamaxpêr kêt nẽ.” Anẽ. Ä na Tîrtûm mẽ pamã kapêr anẽ. Anẽ.

Hämri nẽ hpânhä mry kamrôta o õrkwŷ kaàkre kamî. Nẽ hkre kamã mêmôj kuhê xwÿnh piitâ nhûm ho hkamîr pa. Ä na pre mẽ õ patre mẽ mex kaxyw mẽ hipêx anhŷr o pa. Mẽ kot tõhã mêmôj to hpÿnhre nẽ ho hkamîr kêt jakamã kironhŷx pre mêmôj piitâ ä hipêx anhŷr o pa. Kop apu mẽ kot mry hpar nẽ hkamrô runh kêt ronhŷx pre Tîrtûm arî mẽ kot amnhî tomnuj mä hamaxpêr râhã ho pa.

23 Na prem ä Tîrtûm nhôrkwŷ kaàkre kamã mêmôj kuhê xwÿnh piitâ mex kaxyw hipêx anẽ. Te Tîrtûm kot mẽ pahto mex nhûm mẽ pahte nhýrmã ma kaxkwa hwÿr õ krî hwÿr paxàpirta pyrà nẽ. Nom mẽ kot mry hpar nẽ hkamrô runhta kukwak ri mẽ pamex nẽ papa hkêt. Äm mëhô kamrô kukwak ri mẽ pamex xwÿnhta pix kukwak ri na mẽ pahpê pahtîr tûm nẽ papa mä xwÿnh. Ja na mex o mry kamrô piitâ hakrenh pa.

24 Jejus Krisja pix kukwak ri. Täm na pre patre pyrà nẽ mẽ pahto Tîrtûm wÿr kaxyw mẽ ïhkra ho Tîrtûm nhôrkwŷ kaàkre nhîpêxta wÿr gjêx kêt nẽ. Äm ixkre kaàkre pix na pre. Na pre kaxkwa kamã

Tîrtûm nhõ krî hwŷr axà. Tâ arî kamâ Tîrtûm nhîhkô hâ mĕ pahto hwŷr râhâ ho hkrî.

25 Nê Ijaew nhõ patre maati na hte amgrà mĕ ūrkwy kaâkre kamâ hitom maati hwŷr gjêx tipxi. Nê amnhî kôt mry kamrô ru nê ho agjê. Tîrtûm kot hâ omunh nê axte mĕ kot amnhî tomnuj mă hamaxpêr hkêt kaxyw. Nom Kris na pre mĕ urâk nê mêmô mry pa nê Tîrtûm mă hkamrô kapîr kêt nê. Kamrô na pre mĕ panê axkapî. Nom patre pyrà nê amgrà mĕ ã amnhî nhîpêx anhýr kêt nê. Na pre htyk o Tîrtûm mă amnhî nhôr tipxi.

26 Kêp apu patre pyrà nê amgrà mĕ mĕ panê htyk o pa ronhýx ra mĕ panê htyk xohtô rax kumrêx. Nhýx pre amnepê mă Tîrtûm kot mêmôj piitâ ho katorta rûm amgrà mĕ mĕ panê htyk o pa ho hkrax. Jao xatâ htyk o amgrà xohtô rax kumrêx. Nom ja kot anhýr kêt. Na pre mĕ pahwŷr wrý nê mĕ panê htyk tipxi htâ htykja o mĕ pahte amnhî tomnuj piitâ hpânhâ amnhîrer par kumrêx. Jakamâ mo kaxyw koja axte ty?

27 ãm pahtyk tipxi htâ koja Tîrtûm nhýrmâ akupým mĕ pahtiitâ mĕ pahto pahtîr nê ahpýnhâ tanhmâ mĕ pajarênh to nê ahpýnhâ tanhmâ mĕ panhîpêx to. Kormâ mĕ pahtîr ri mĕ pahte amnhî nhîpêx ã mĕ pahpumunh xâ hkôt tanhmâ mĕ panhîpêx to.

28 Ja pyrà nê na pre Krisja ãm mĕ panê htyk tipxi htâ mĕ pahto ohtô nê mĕ panê mĕ pahte amnhî tomnuj piitâ rênh pa. Hâmri nhûm Tîrtûm akupým ho htîr nê akupým amnhî wŷr ho api. Tâ koja nhýrmâ akupýn mĕ pahwŷr wrý. Nom axte mĕ pahte amnhî tomnuj pânhâ amnhî rer kaxyw mĕ panê htyk kaxyw wrýk kêt nê. Ra kot mĕ pahte

amnhîi tomnuj pânhâ amnhîrer kênâ. Koja akupýn wrÿ nê më pahte amnhîi wÿr kamâ pajamak o papa xwÿnhjaja ma akupým amnhîi kôt kaxkwa hwÿr më pahto àpir pa. Ra më pahtyk tâ nhûm akupým më pahto më pahtûr nê ma amnhîi kôt më pahto àpir pa pu më kuri pamex nê pahtûr tûm nê papa ho papa.

10

Kris kot më panê htyk tipxi hâ harênh

¹ Nê arî më kot Tîrtûm kapêr tûm kôt amnhîi nhîpêx o më pa xwÿnhjaja kormâ hprî hâ Tîrtûm kot tanhmâ më pahto mex to hâ harênh mar tÿx kêt. Na prem kormâ hkwÿ pix ma. Na hte më û patreja amgrà më kànhmâ kaxkwa hwÿr mry kamrôta pë nê më amnhîi to Tîrtûm wÿ. Kot ja hâ më omunh nê axte më kot amnhîi tomnuj mä hamaxpêr hkêt kaxyw. Tâ ã më kot amnhîi nhîpêx anhÿr tâ arî Tîrtûm kapêr kwÿm amnhîi nhîpêx râhâ

² jakamâ na prem xatâ kâm mëmo mry kamrô runh o pa. Kêp apu tâm amnhîi nhîpêx nê tâm ri hamaxpêr ronhÿx arî ã amnhîi nhîpêx anhÿr o pa hkêt nê. Nê xatâ amnhîi pânhâ mry hpar nê hkamrô ho Tîrtûm nhôrkwy kaâkre kamâ mëmoj kamîr kêt nê.

³ Nom na prem tâm amnhîi nhîpêx o pa hkêt nê. Më kot amgrà më Tîrtûm kot më nê më kot amnhîi tomnuj rên haxyw më kot kâm mëmo mry hpar o pa htâ no ãm hkôt amnhîi nhîpêx xwÿnh ã amnhîi jarênh kêt nê. Arî më kot amnhîi tomnuj o pa jakamâ na prem mry hparta ã amnhîi pumu nê tee ri amnhîi kukamâ hamaxpêr o hkaprî nê pa.

⁴ Nom na hte môx kamrô rÿ motre kamrôja më panê më pahte amnhîi tomnuj rên kêt nê.

5-8 Jakamā na pre Krisja mē pahwŷr nojarêt nē Tīrtūm mā amnhī jarēnh o:

Pa Tīrtūm? E kot paj ma mē hwŷr wrŷ.

Mē kot amnhī pānhā amā mry hparta apê hprām nōkati nē amā hkīnh kêt.

Ate mē nē mē kot amnhī tomnuj rēnh kaxyw mē kot amā mēmo mry hparta amā hprām kêt.

Ām ixfukamā na ka pre ā mē kot amnhī nhīpêx anhŷr kaxyw mē kām ja hā karō.

Mē kot mry nhīpêx o te pa ixte mē nē ixtyk nē ixfukamrō pikapîr pyràk o na prem ixfukamā ā amnhī nhīpêx anē.

Jakamā na ka ra mē kaxyw inhmā inhī gō pa mē uràk nē inhī ho inhī.

Tā kot paj ma mē hwŷr wrŷ. Ixte amā hprām xà hkôt pix mā ixte tanhmā amā mnhī nhīpêx to ho ixpa kaxyw. Akapēr ā kagà htūm kot tanhmā ixfukamā ijarēnh to xà hkôt kot wrŷ nē ā amā amnhī nhīpêx anē. Anē.

Hāmri nē man mē pahwŷr wrŷ.

9 Kot Tīrtūm kapēr tūm o hapêx par nē hpānhā tām mē panê htyk kaxyw wrŷ. Jakamā na pre nojarêt nē Tīrtūm mā amnhī jarēnh o:

—E ixte amā hprām xà hkôt amnhī nhīpêx kaxyw kot paj ma mē hwŷr wrŷ.

10 Anhŷr jakamā wrŷ nē Tīrtūm kām hprām xà hkôt mē panê ty. Na pre nhām mēhō mē kām hkurê xwŷnhjê mā òr nhūm mē kot hpîr nhūm amarî htyk kêt nē. Na pre amnhī grônh kôt mē kām amnhī gō nhūm prem kupî. Hāmri nhūm htyk o mē pahte hkôt amnhī xunhwŷr xwŷnhjê o Tīrtūm kra. Mē kot xatā mry hparta rom htyk tipxi tā mē pahtiitā mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhîrer pa.

11 Nē mē õ patrejaja na htem apkati mē Tîrtûm nhôrkwy kaàkre kamã kãm tanhmã amnhî nhîpêx to. Nê apkati mē hkwýjê hpânhã mry hkwý hpa nê hkamrô ru nê mē ho Tîrtûm wý. Tâ nom ja hâ mē omunh xâ hkôt mē nê mē kot amnhî tomnuj rênh kêt nê.

12 No kêt Kris na pre mē kot xatâ mry hpar xwýnhta rom ãm htyk tipxi htâ mē pahte amnhî tomnuj piitâ hpânhã amnhîre. Hâmri nê ma akupým kaxkwa hwýr api nê Tîrtûm nhîhkô hâ Pahi Maati hkrî xâ kamã upôk rûm hkrî ho hkrî.

13 Koja kuri hkrî râhã nhûm Tîrtûmja îhkram mē kot kutâ amnhî xunhwýr xwýnhjê jaxâr pa. Ja kaxyw na kormâ kuri hamâr o hkrî.

14 ãm htyk tipxi htâ htykja o mē pahte hkôt amnhî xunhwýr xwýnhjê ho Tîrtûm kra pu mē ra hpânhã tâm amnhî nhîpêx râhã ho papa. Nê pajamaxpêr mex o ri papa. Tîrtûm kãm hprâm xâ hkôt.

15 Amnepêm mē kot Tîrtûm nhý hâ kapêr jarênh o mē pa xwýnhjaja na prem mē panhîgêtjê mâ kapêr o pa. Tîrtûm Karõ nhý hâ mē kâm kapêr nê mē kâm:

16 —E na Tîrtûm mē pamâ amnhî jarê nê amnhî jarênh o:

Kot paj nhýrmâ axtem ixkapêr nyw o mē amâ ixkapêr.

Nê mē akrâm hagjê ka mē mar týx pê hâ ano htýx nê ho apa.

Ixkapêr tûm na pa pre mē amâ kên pota ã hâ kagâ. Nom ixkapêr nyw kot paj axtem mē akrâm hagjê.

17 Nê kot paj axte mē ate amnhî tomnuj mâ ijamaxpêr kêt nê.

Anhŷr o mĕ pamă amnhî jarênh. Anë.

¹⁸ Tâ ra axte mĕ pahte amnhî tomnuj mă hamaxpér kêt ã kot amnhî jarênh jakamă mo kaxyw kot pu mĕ arî amnhî pânhâ kâm mĕmo mry hpar nĕ hkamrô runh o papa? Tâ mĕ pahkwŷjaja na hte arî kâm ja ho anhŷr prâm o pa. E kwa mĕ axte ã amnhî nhïpêx anhŷr kêt nĕ ixkwŷjaja.

Akupŷm mĕ pahte amnhî nhïpêx tûm o paxujanâr kêt ã mĕ pamă karõ

Matêwre 27.51; Rukre 23.45; Rômän 5.1-2; Epes 3.12; Eprêw 4.14-16

¹⁹⁻²⁰ E ixkràmnhwŷjaja. Ra Jejus kot mĕ panê htyk o hkamrô pikapîr jakamă na pu htem arî tee ri amnhî kukamă pajamaxpér hkêt nĕ. Tîrtûm axte kot mĕ pahte amnhî tomnuj mă hamaxpér kêt jakamă na pu htem paxàmnhîx amnhî to hwŷr o papa. Te paxàmnhîx õrkwŷ kaâkre kamă hitom maati hwŷr pagjêx nĕ kamă amnhî to hwŷrta pyràk. Jao ra mĕ papamjaja amnhî to hwŷr o papa nhûm patre axte mĕ pahto hwŷr kêt nĕ. Jejus na pre htyk o mĕ pamă hitom maati wŷr hakwakre kahêxâ hâ kupêxêja kôt ã ho axkjê. Jao mĕ paxàmnhîx hwŷr mĕ pagjêx kaxyw mĕ pamă kahê xâ mĕ.

²¹ Tâ ra kêp Tîrtûm nhô krî kamă mĕ pahto hwŷr xwŷnh maati na. Nĕ mex kumrêx o jar pika ja kamă patre kot mĕ ho hwŷr o pa xwŷnhta jakrenh.

²² Jakamă e kwa kêr pu mĕ mâmri paxàmnhîx amnhî to Tîrtûm wŷr o papa. Ra Jejus kot mĕ panê htyk nhûm mĕ pahte amnhî kaxyw hkôt pajamaxpér râhâ ho papa jakamă kêr pu mĕ axte mĕ pahpê amnhî tomnuj xwŷnh ã amnhî jarênh kêt

nē. Kêr pu mē nhýrmā tanhmā pajamaxpēr punuj to rȳ tanhmā amnhī tomnuj to hāmri nē tee ri ja hā amnhī pumu nē pahkaprī kamā amnhī to Tirtūm wȳr kurê kumrēx. Jeus ra kot mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhīrer par jakamā kot puj mē Tirtūm mā tanhmā mē pahte amnhī tomnuj to hā amnhī jarē nhūm mē pama nē axte kām hamaxpēr kêt nē. Pu mē te paxwȳr nē pahte amnhī nē pagrā htyk kuhōnh par nē akupŷm pamex pyràk. Nē axte paxàmnhīx amnhī to Tirtūm wȳr o papa.

23 Nē mē kot Kris ã tanhmā mē pahto htā kwa kēr pu mē tee ri amnhī kukamā pajamaxpēr kêt nē. Rȳ pajamaxpēr o:

—Konēn. Koja mē tanhmā hamaxpēr to nē Kris ã ixpī rȳ ko. Pa apu mē kot ixpīr pymaj akupŷm ixte amnhī nhípêx tūm o awjanā nē akupŷm hkôt amnhī nhípêx japêr rȳ ko. Anē.

Kwa pu mē tee ri ã pajamaxpēr anhŷr hkêt nē. Pu kêt mē pajamaxpēr o:

—Nà mē kot Kris ã tanhmā ixto htā kot paj aa hkaga hkêt nē. Mē kot hā ixpīr mā tā kot paj hkaga hkêt kumrēx.

Anhŷr ã amnhī jarē.

24 Nē kēr ka mē akwŷjê mā anē kē mē mēmoj to axpēn kutā nojarêt rāhā ho ri axpēn kôt pa. Jao tanhmā axpēn to mex to o ri axpēn kôt pa.

25 Na pre ra mē pahkwŷjaja tanhmā hamaxpēr to nē axte mē pahkôt pikuprōnh nē Tirtūm kapēr mar o hkri hkêt nē. No kēr pu mē ho mē urâk kêt nē. Kêr pu mē arī xatā axpēn wȳr akuprō nē mē pahte tee ri amnhī kukamā pajamaxpēr nē axpēn mā pakapēr o papa. Kêt mē panhō Pahihtija ra akupŷn mē pahwȳr wrŷk kaxyw jakamā kwa kēr

pu mē kutêp arī axpēn mā pajamaxpēr mex nhōr pē tām axpēn nhīpēx mex rāhā ho i papa.

26 Mē pahkwŷjaja kot Tîrtûm kapēr mar mex tā na htem kuma nē ām kuma. Kwa kēr ka mē ho mē urâk kêt nē. Kris kot mē panê htyk ā harēnhja mē kot mar mex tā na htem kuma nē ām kuma nē hkaga kumrēx. Jakamā mēhō koja Kris pyrà nē htyk o mē kot amnhī tomnuj pānhā amnhīre? Nà amrakati kumrēx. Ām Jejus pix na pre Tîrtûm ja kaxyw ām. Tapxipix na pre ā mē panê amnhī nhīpēx anē. Tā nhūm mē kot hkagaja mȳrapê koja mē nhȳrmā mē tāmjaja mē kot amnhī tomnuj pānhā amnhīre.

27 Mē kot Tîrtûm kutā amnhī xunhwŷr xwŷnh na mē. Amnepêm na pre Tîrtûm mē kot kutā amnhī xunhwŷr xwŷnhjê kaxyw mē kot amnhī xà htŷx kamā hamak tûm xàta nhīpēx. Tā ra mē kot Jejus kaga jakamā koja nhȳrmā ma hwŷr mē rēnh pa nhūm mē tee ri kām hwŷr pa hprām kêt kaprŷ.

28 Amnepêm finat Mojesja kormā htîr ri na pre hte mēhō pixi nē kapēr kaga nē akupŷm kot amnhī nhīpêx tûm o awjanā nē tanhmā amnhī tomnuj to nhūm hkwŷjaja ja hā omu. Tanhmān axkrut rŷ axkrunêpxi nē ja hā omu. Hāmri nē ma Mojes wŷr mra nē axpēn kôt kām tanhmā kot amnhī tomnuj to hā harē. Hāmri nhūm harēnh ma nē mē kām hā amŷnē nhūm tee ri kām htîr prām kaprŷ. Mē kot akupŷm amnhī nhīpêx tûm o ujanâr nē amnhī tomnuj o paja mȳrapê na prem mē kupa. Ā na pre htem mē hipêx anhŷr o pa.

29 Nē koja mēhō tanhmā Tîrtûm Kra Jejus o kapēr punuj to. Tîrtûm kapēr ā kagà htûm kot ra mē kot kēp Tîrtûm Kra hā harēnh mar mex tā axtem nē

tanhmā ho kapēr punuj to ho pa. Kot mē panê htyk nē hkamrō pikapīr kôt kot mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhīrer ā harēnh mar tā kuma nē ām kuma nē harēnh o:

—Nà mē pahpyrà nē kot amnhī tomnuj xwÿnh nhūm mē kot hā hpīr kēnā. Na pre mē panê htyk kêt nē.

Anhŷr ā harē. Nē Tîrtûm Karôja nhūm māñen tanhmā ho kapēr punuj to. Kêp mē pakutā nojarêt xwÿnh tā nhūm axtem nē tanhmā ho kapēr punuj to. Mŷrapê koja nhýrmā Tîrtûm tanhmā homnuj tÿx to. Homnuj tÿx o mē kot Mojes kapēr kaga nhūm mŷrapê kot mē hparta jakre. Jakamā kwa kér ka mē ā amnhī nhípêx anhŷr hkêt nē.

³⁰ Tîrtûm kapēr ā kagà htûm kot ja jarēnh kot:

Ixpê Tîrtûm kot paj mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjê homnuj tÿx nē. Anē.

Nē mē kot tām amnhī nhípêx xwÿnhjê jarēnh kot:

Mē kot amnhī to mex o mē pa xwÿnhjaja kot paj nhýrmā mē ho mex rax nē. No mē kot amnhī tomnuj o mē pa xwÿnhjaja kot paj nhýrmā mē homnuj tÿx nē. Anē.

Ra mē pahte ā kapēr anhŷr xwÿnhja kot amnhī nhípêx ā omunh mex.

³¹ Jakamā kwa mē okora. Kêr ka mē amnhī to mex râhā ho ri apa. Tîrtûm râhā ho râhā nē hihtÿx o hihtÿx jakamā koja mêmoy tā akamā gryk ka amex kêt o amex kêt.

³² Nē amnepêm mē ate Jejus kôt amnhī xunhwyr krax kâm na prem Jejus ā mē atomnuj tÿx tā ka prem mē umaj hkaga hkêt nē. Tā kêr ka mē arî ā amnhī nhípêx anhŷrja kukamā mân ajamaxpêr nē

hā anohtȳx rāhā ho apa. Jao arī ā amnhī nhīpēx anē nē mē umaj Jejus kaga hkēt nē.

33 Na prem mē piitā mē noo mā tanhmā mē amā kapēr punuj to nē tanhmā mē anhīpēx to. Nē tōhā tanhmā mē akwŷjē homnuj tŷx to ka mē tee ri ja hā mē omu nē mē kamā axukaprī nē. Nē mē hkōt axkamē nhūm prem mā mē ato anē nē.

34 Na prem mē akwŷjē jagjē ka prem ja hā mē omu nē ma mē hagjēnh xà hā ixkre hwȳr mē hwȳr mra nē tanhmā mē ho mex to. Nhūm prem mē apē mē akukrēx kwŷptā nē ma amnhīm o pa ka mē ām amnhī tā mē omu nē ajamaxpēr o:

—Kwār mē māmrī ma amnhīm hamȳn o pa. Koja nhȳrmā Tīrtūm inhmā ixkukrēx mex o kot ja jakrenhta kwŷ nhōr rax nē pa amnhīm hamȳ nhūm aa ixpē hapēx kēt nē. Hāmri nhūm axte mēhō aa ixpē utār kēt nē. Jar mē ixkukrēxta mexti hā. Anē.

Jao mē kot mē apē utār tā ka mē akaprī nā apa hkēt nē. Ā amnhī kukamā ajamaxpēr anhȳr pē akīnh nē apa. Ām hāmri na ka prem ā amnhī kukamā ajamaxpēr anē.

35 Na ka prem mē kutā amnhī to htŷx kām ā apa anē. Tā kwa kēr ka mē arī ā amnhī nhīpēx anhȳr o ri apa. Kēr kē nhȳrmā Tīrtūm ja hā mē ato mex rax nē.

36 Nē kēr ka mē arī amnhī kaxyw Tīrtūm mā ajamaxpēr rāhā ho ri apa. Mē kot Jejus ā tanhmā mē ato htā ka mē hkaga hkēt nē. Kot kaj mē ā amnhī nhīpēx anhȳr o apa nhūm Tīrtūm ja hā mē apumu nhūm ja kām mex nē. Hāmri nhūm ra kot amnhī jarēnh xà hkōt nhȳrmā amā mēmoj mex nhōr rax nē. Jakamā kwa mē kot tanhmā

mẽ anhîpêx to hã amnhî pumu nẽ tee ri amnhî kukamã ajamaxpêr o ri akaprî hkêt nẽ. Kot kaj mẽ Kris ã apunuj râhã apa hkêt nẽ.

³⁷ Tîrtûm kapêr ã kagà htûm kot Jeus jarênh kot: Koja mẽ pahwyr wrÿk mã xwÿnhhta tokyx wrÿ. Na ra wrÿk kaxyw nojarêt. Anê.

³⁸ Nê harênh kot:

Ixkôt mẽ kot amnhî nhîpêx mex o mẽ pa xwÿnhjaja koja mẽ amnhî kaxyw ixkôt hamaxpêr tÿx râhã nẽ. Jao nhÿrmã ixri htîr tûm nẽ mex râhã nẽ pa ho pa.

Nê koja mëhô ixkaga pa tee ri kãm ixkînh kêt ã omu. Anê.

³⁹ No mẽ papajaja te mẽ pahte mẽ kot Jeus kaga nhûm kot amnhî tã mẽ homnuj mã xwÿnhjê pyràk kêt. Arî mẽ pahte amnhî kaxyw hkôt pajamaxpêr râhã jakamã koja nhÿrmã amnhî wÿr mẽ pahto api.

11

Amnhî kaxyw Tîrtûm kôt mẽ hamaxpêr mex xwÿnhjê jarênh

Sikûn Pêtre 3.5-7

¹ Nê na htem Kris ã mẽ panhîpêx kati ho pa pu mẽ pahpunuj râhã nẽ ri papa. Te Kris kot mẽ pahto mex kêt pyràk pu htem mëmoj punuj pix kãm ri papa nẽ kormã Tîrtûm kot mẽ pahto mex ã amnhî tã omunh kêt nẽ. Tã ã mẽ pahte anhÿr tã kwa kêr pu mẽ arî kapêr kôt amnhî nhîpêx râhã ho papa. Mẽ pahte pano ho Tîrtûm pumunh kêt tã kot mẽ pahkôt pa ho pa hã amnhî kaxyw kãm pajamaxpêr tÿx râhã ho papa. Jakamã na pu htem ãm kapêr kôt pix mã amnhî nhîpêx o papa.

² Amnepê mā mē pakukamā mē panhīgêtjaja na prem no ho Tîrtûm pumunh kêt tā amnhī kaxyw kām hamaxpēr nē kapēr kôt amnhī nhîpêx o pa nhûm amnhī tā mē omu nhûm ja kām mex nē.

³ Nē mē papajaja na pu htem pajaxwŷja mē pano ho omunh kêt tā amnhîm harênh o:

—Nà amnepêm kormâ mêmôj piitâ amrakati ri nhûm Tîrtûm âm kapêr pix o mêmôj piitâ ho kato. Ixte inhno ho ja hâ omunh kêt tā kot â amnhî nhîpêx anhŷr â amnhî jarênhja jakamâ kot paj hkôt ijamaxpêr tŷx râhâ ho ri ixpa. Anê.

⁴ Na pre finat Atâw nhîpêx nē kaxyw hprô Ewa nhîpêx. Hâmri nhûm wa hkra Apewja htô Kaï rom amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr tŷx o pa. Jakamâ nhûm wa Tîrtûm mā mêmôj gô. Nhûm Apew kot Kaï rom Tîrtûm kâm hprâm xâ hkôt kâm mêmôj nhôr jakamâ nhûm amnhî tâ omu nê kot amnhî to mex xwŷnh â harê nê kot kâm òr xwŷnhta nhûm mex â harê. Tâ Apew amnepêm htyk tâ pu htem arî harênh mar râhâ ho papa nê kâm pajamaxpêr o:

—Apew na pre hte amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr tŷx râhâ ho pa.

Anhŷr â kâm pajamaxpêr.

⁵ Nê Atâw kanrêhâ htàmnhwŷ Enokja na pre haxwŷja amnhî kaxyw Tîrtûm mâ hamaxpêr tŷx o pa. Jao hkamnâr rom kâm hprâm xâ hkôt pix mâ tanhmâ kâm amnhî nhîpêx to ho pa nhûm amnhî tâ omu nê amnhîm mex â harê. Jakamâ na pre htyk kêt nê. Na pre Tîrtûm htîr râhâ ma amnhî wŷr ho api nhûm hkwŷjaja tee ri hapêr o pa. Jakamâ na pu htem arî axpêñ mâ Enok kot amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr mex o pa hâ harênh o papa.

6 Mẽ kot amnhĩ kaxyw Tîrtûm mã mẽ hamaxpêr kêt xwÿnhjaja na hte Tîrtûm mẽ mex ã mẽ harënh kêt nẽ. Tâ mẽ papajaja kêr pu mẽ Enok pyrà nẽ amnhĩ kaxyw kãm pajamaxpêr tÿx rähä ho papa. Nẽ pajamaxpêr o:

—Tîrtûmja htîr rähä ho rähä. Koja nhÿrmã mẽ ixte amnhĩ kaxyw hkôt ijamaxpêr xwÿnhjê ho mex rax nẽ. Nà koja mẽ ixto anẽ.

Anhÿr o mẽ pajamaxpêr nhûm Tîrtûm amnhĩ tâ mẽ pajamaxpêr ã mẽ pahpumu nẽ mẽ pahte amnhĩ to mex ã mẽ pajarë. No mẽ kot amnhĩ kaxyw kãm hamaxpêr kêt xwÿnhjaja na hte ã mẽ harënh anhÿr kêt nẽ.

7 Nẽ Enok kanrëhã htàmnhwÿ Noehtija na pre haxwÿja amnhĩ kaxyw Tîrtûm mã hamaxpêr tÿx o pa. Jao hkamnàr rom amnhîm pàr raxja nhîpêx. Na pre ra Tîrtûm na rax kukamã tanhmã kãm ujarënh to. Kormã aa na wrÿk nhûm Noehti kot omunh kêt tâ Tîrtûm kapêr ma nẽ mar xà hkôt amnhîm pàr rax kumrëxta nhîpêx. Õrkwÿ kamã hkwyjê mẽ mẽ amnhîm hipêx. No mẽ kot Tîrtûm kapêr mar nẽ ãm mar xwÿnhjaja na pre Tîrtûm gô tám o mẽ hanhi nẽ mẽ himex pa. Nom Noehtija nhûm kot amnhĩ to mex xwÿnh ã harë. Kot amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpêr rähä ho pa jakamã nhûm pre ã mex ã harënh anẽ.

8 Nẽ Noehti kanrëhã htàmnhwÿ Apraãwja na pre haxwÿja amnhĩ kaxyw Tîrtûm mã hamaxpêr tÿx o pa. Na pre Tîrtûm kot kãm pika nhôr ã kãm amnhĩ jarë nẽ ra kot ma hwÿr mënþ kaxyw. Hâmri nhûm Apraãw kuma nẽ hkamnàr rom õ pika kaga nẽ ma pika hõja wÿr pa. Aa kot ma hwÿr mõr nẽ omunh

kêt tā Tīrtūm kapēr mar xà hkôt õ pika kaga nē ma hwȳr pa ho pa.

⁹ Hāmri nē hwȳr pôj nē omu nhūm Tīrtūm kām:

—E pika ja kot paj nhȳrmā akanrēhā akra nē atàmnhwȳjē mā kugō. Anē.

Hāmri nhūm kuma nē pikaja kamā pa ho pa. Ra kamā axtem mē uro hkwȳjaja ri pa nhūm Tīrtūm kormā mē kator kêt ri nhūm mē õ pika hwȳr pôj nē mē kamā pa ho pa. Nom amnhīm òrkwy mex nhīpēx kêt nē. Kormā kēp õ pika kumrēx kêt ã hkamnhīx jakamā ām mry kà o ixkre nhīpēx nē kamā pa ho pa. Nē nhȳhȳm pa kaxyw nē kugrà nē ma amnhī kôt o pa. Amnhī kaxyw Tīrtūm mā hamaxpēr rāhā jakamā ã amnhī nhīpēx anhȳr o pa.

Nē Apraāw kra Ijak nē htàmnhwȳ Jakoja wa Apraāw pyrà nē mry kà ho òrkwy nē ma amnhī kôt o pa. Nhūm Tīrtūm kot Apraāw mā kapēr pyrà nē wa kām wa hkanrēhā wa hkra nē wa htàmnhwȳjē mā pika nhōr ã amnhī kukamā wa kām amnhī jarē.

¹⁰ Jakamā nhūm Apraāw kormā Tīrtūm nhō kr̄i hwȳr àpir xa hā amnhī tā hamār pê kot ho õ pika mā xwȳnhjē kamā pa ho pa. Kaxkwa hwȳr àpir mā xwȳnhta mex kumrēx. Tīrtūm kot hipēx jakamā koja mry kà ho ixkre nhīpēxta rom aa hapēx kêt nē. Jakamā nhūm Apraāw mē pahpyrà nē ma kot hwȳr àpir xa hā amnhī tā Tīrtūm jamār rāhā ho pa.

¹¹⁻¹² Tā ra hpigēt tȳx nē hkurē hkêt nē pa. Te ra ri htyk kaxyw pa pyràk. Nhūm hprō Sara haxwȳja hpigēx tȳx nē. Kamrō hkêt ã amgrà xohtô rax kumrēx. Nhūm wa aa hkra hkêt nē pa htā nhūm Tīrtūm nhȳrmā wa hkra hā wa kām awjarē nhūm

wa kuma nẽ amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpêr kurê kumrêx. Nom amnhĩ tã kuma nẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr hkêt nẽ. Na pre wa kuma nẽ axpêñ mã:

—Nà kot puj xep hâmri tã pahkra. Tîrtûm kot hã ã pajarêñh anhýr kênã. Anẽ.

Tâ ã wa kot hkra kaxyw Tîrtûm mã hamaxpêr anhýr jakamã na pre Apraãwja hprô htu. Ra wa hamê hpigêt tÿx kumrêx tã nhûm htu. Nhûm wa hkra Ijakja gaa nẽ wa kãm kato. Jakamã nhûm wa gaa nẽ rî wa hkanrêhã wa htàmnhwÿ xohtô rax o ohtô rax. Ohtô ho kaxkwa kamã kanhêti xohtô jakre. Nẽ ohtô ho gó xujanãr myri pikahti grà hkryre jakre. Jakamã nhûm mẽ tee ri mẽ ho kôta hpar mã. Nhûm Apraãw kêp mẽ hpàr krax.

¹³ Tâ nhûm Apraãw nẽ Ijak nẽ Jakoja mẽ ri pa tãmtâ nẽ htyk pa nẽ hapêx. Tîrtûm kormã kot mẽ kãm pika jarênhtha nhõr xwÿj ri ra htyk pa. Nom kormã mẽ htîr ri tanhmã kãm hamaxpêr to nẽ hamaxpêr o:

—Nà kormã Tîrtûm kot mẽ inhmã pika jarênhja nhõr kêt tã koja nhýrmã inhmýr pê ixkanrêhã ixsra nẽ ixtàmnhwÿjê mã kugõ. Nà koja mẽ kãm kugõ. Ra kot hã inhmã amnhĩ jarênh kênã kot kêt mẽ kãm õr kêt.

Anhýr o kaxyw kãm hamaxpêr râhã ho pa. Jao hkînh nẽ hamaxpêr o:

—Nà inhõ kríja axtem na. Na pa hte jar pika ja kamã ri mẽ hkôt ri ixpa. Te ixpê mẽ uro pyrà nẽ ri mẽ hkôt ixpa nom jar inhõ krí hkêt. Inhõ krí na kêt axte mã. Anẽ.

¹⁴⁻¹⁵ Na prem ã õ krí hõ hkukamã hamaxpêr anhýr o pa. No õ krí htûmta mẽ kot hkaga nẽ pika

hō hwȳr mōr xwȳnhta na prem ā harēnh anhȳr kêt nē. Kop apu mē kot amnhīm tām mān jarēnh ronhȳx prem awjanā nē ma akupȳm hwȳr pa. Na prem axtem krī hō jarē nē kormā hwȳr mōr kêt ā amnhī jarēnh o pa.

16 Tā nhȳ krī na prem ā harēnh anē? Nà kaxkwa kamā Tīrtūm nhō krīja. Tām na mex kumrēx jakamā nhūm prem kormā hwȳr ma àpir xa hā mē pahpyrà nē amnhī tā Tīrtūm jamār rāhā ho pa nhūm amnhī tā mē omu nē hkīnh nē. Nē mē kot tām amnhī nhīpēx ā mē omu nē mē kēp hkra hā mē harēnh ā hpijaàm kêt nē. Hāmri nē mē kutēp tanhmā õ krī ho mex to ho pa.

17-18 Na pre ra tanhmā Apraāw mā hkra Ijakja jarēnh to nē kām:

—Akra Ijak kanrēhā hkra nē htāmnhwȳjaja koja mē kēp ixkra. Anē.

Tā ra kot amnhī tā Apraāw kamā hamak kaxyw hkukamā hamaxpēr nē hamaxpēr o:

—Xà we Apraāw kām ixkīnh tȳx kumrēx nē kām ixkōt amnhī nhīpēx rāhā ho pa hprām nà? Xà we kām ixkīnh tȳx o hkrata jakrenh? E pa kop we ja hā amnhī tā kamā ama nē omu mān. Anē.

Hāmri nē kot hkra hpīr nē kām òr ā kām karō. Hāmri nhūm kuma nē ra kot kām hpīr kaxyw. Kot Tīrtūm kot amnhī nhīpēx ā omunh mex jakamā hkamnàr rom kot kām hpīr kaxyw.

19 Nē hamaxpēr o:

—Nà Tīrtūm akupȳm kot mē ho htīr xwȳnh kēnā.

Anhȳr jakamā kām hkra hpīr pyma hkēt nē ra kot kām hpīr mā tā nhūm Tīrtūm amnhī tā omu nē nē kām kapēr nhūm kuma nē hpīr kêt nē wa ma akupȳm õrkwȳ hwȳr mō. Tā ā kot hkra nhīpēx

anhŷr jakamā Apraãw mā te Ijak htyk nē akupŷm htîr pyràk.

20 Nē Ijakja na pre haxwŷja amnhî kaxyw Tîrtûm mā hamaxpêr tŷx o pa. Jao hkamnâr rom amnhî kra wa kâm Tîrtûm kot wa ho mex kukamâ wa kâm harê. Kra Jako mē Ejauta wa kâm harê nē wa kâm:

—E koja nhŷrmâ Tîrtûm inhmŷr pê war ato mex râhâ ho pa. Anê.

21 Nē Jakoja na pre haxwŷja amnhî kaxyw Tîrtûm mā hamaxpêr tŷx o pa. Jao hkamnâr rom hkra Juje mā Tîrtûm kot mē ho mex kukamâ harê. Na pre Jakoja hkra nē htàmnhwŷ mē hpimrâtâ hprâm xâj ma Ejit wŷr pa nē kamâ pa ho pa. Tâ nhûm Jako hpigêt tŷx nē ra htyk kaxyw. Hâmri nē hkra Juje mē hkra wa mē kâm kapêr nē mē kâm:

—E na pa tee amnhî kamâ ama. Na pa ra ixtyk kaxyw. Nom koja Tîrtûm nhŷrmâ inhmŷr pê mē ato mex rax nē. Anê.

Hâmri nē amnhî kaxpar xâ hâ pî hâ amnhî kaxpa nē kànhmâ xa nê Tîrtûm mā mex o mex â harê. Hâmri nê akupŷm nôr xâ kamâ nôn ty.

22 Nê Jujeja na pre haxwŷja amnhî kaxyw Tîrtûm mā hamaxpêr tŷx o pa. Jao htyk kaxyw nê hkamnâr rom hkwŷjê mā tanhmâ amnhî jarênh to. Ra hpigêt nê htyk kaxyw nê hkwŷjê mā tanhmâ amnhî tâ karô hto nê mē kâm:

—E na pa ra ixtyk kaxyw. Tâ koja Tîrtûm inhmŷr pê nhŷrmâ Ejit rûm mē akator nê ma akupŷm mē panhô pika hwŷr mē ato pa. Ra kot mē panhîgêt Apraãw mā amnhî jarênh xâ hkôt. Jakamâ kwa mē inhma. Kêr ka mē akupŷm anojarêt nê ma amnhî kôt ixtâ kasâwja mŷ nê amnhî kôt ixto mõ. Hâmri

nē mūtar mē panhō pika kamā mē anhō krī htā ijaxà pa jawy mē akuri ixtā pyka. Anē.

23 Nē Mojes katorxà mē hipêêxàja na pre wa haxwÿja jajé pyrà nē amnhî kaxyw Tîrtûm mā hamaxpér tÿx o pa. Juje hkanrêhâ htàmnhwÿ na pre wa. Jakamâ nhûm Ejit nhô pahija tee ri Ijaew xohtô rax kumrêx â mē omu nhûm ja kêp omnuj nē. Hâmri nhûm mē hkra myjaja mē hapôx kôt mē hamÿnh xwÿnhjaja kot mē hpar â mē kâm karô. Tâ nhûm Mojes kato nhûm hipêêxà mē katorxàja wa omu nhûm muxre nhûm wa tee ri hkukamâ hamaxpér. Hâmri nê pahi Paraohti mā mē hkra jamÿnh xwÿnh kot wa kêp hpîr pymaj ho pimxur o hâ mytwry axkrunëpxi. Tîrtûm kamnâr rom wa amnhî tâ kâm uma hkêt nê â kêp hkra ho hpimxur anê.

24 Nē Mojes na pre haxwÿja amnhî kaxyw Tîrtûm mā hamaxpér tÿx o pa. Kormâ karâre ri na pre Paraohti hkra nija omu nê amnhîm kumy nê ho hkra nê amnhî kôt o pa. Râhâ nhûm àptâr nhûm Ejit nhô xwÿnhjaja kêp pahi Paraohti htàmnhwÿ hâ axpén mā harê. Hâmri nhûm tee ri amnhî tâ mē kuma nê amnhî tâ mē kâm aprâ nê mē kâm:

—Kwa mē â ijarênh anhîr kêt nê. Ixpê mē akwy hkêt. Anē.

25 ãm kâm Tîrtûm kwÿjê kôt pix mā ri pa ho pa hpräm. Nê kâm Ejit nhô pahi hkôt amnhî tomnuj präm kêt nê. ãm mē kot amnhî tomnuj pix o pajâ na mē kâm hpräm nhûm ja hâ mē omu nê tee ri mē hkukamâ hamaxpér nê hamaxpér o:

—Nà kot paj mē hkôt ri ixpa hkêt kumrêx. Mê hkînh nê pa htâ koja mē gaa nê ty nhûm mē hkînhja mē kêp hapêx. Nà kot paj Tîrtûm kwÿjê hkôt mân ri

ixpa ho ixpa. Mē kot Tīrtūm ã mē inhîpêx kati htâ pa arî mē hkôt ixpa ho ixpa.

²⁶ Inhmâ Ejit nhõ xwÿnhjê hkôt ixfukrêx rax nê ri ixpa hprâm kêt. Kwâr mē mâmri Tīrtûm ã tanhmâ inhîpêx to. Koja mē ã inhîpêx anê pa ixpunuj nê ri ixpa htâ koja Tīrtûm nhýrmâ ixto mex rax nê. Nà kot paj Ejit nhõ pahihti hkôt ri ixpa hkêt nê.

Anhýr jao ra mē pahpyrà nê Kris gryk ã mē hkaga.

²⁷ Tâ akupým mëõ pika hwÿr Ijaewjê ho mõr kaxyw nhûm Ejit nhõ pahihtija tee ri ja hâ omu nê kamâ gryk tÿx nê. No nhûm Mojesja amnhî kaxyw Tīrtûm kôt hamaxpêr tÿx o hkamnâr rom kâm mē uma hkêt nê. Nê mē kêp hkwÿjê kator pa nê ma akupým mëõ pika hwÿr amnhî kôt mē o pa. Tīrtûm kamnâr rom ã mē kêp mē ho kator anê. Aa kot no ho omunh kêt tâ amnhî kaxyw kâm hamaxpêr tÿx nê hkamnâr rom mē kator nê hamakêtkati nê mē o pa.

²⁸ Nê hkamnâr rom mē hkînh ã arîgro mē kot kâm “Pas” anhýr xwÿnhta ho hkrax. Kormâ Ejit rûm kator kêt ri. Nê kaxyw amnhî kwÿjê mä hâ karõ nê mē kâm:

—E pa mē amâ Tīrtûm kapêr jarê ka mē inhma. Nà kot puj xep mē jarâhâ ôwêhti hkwÿ pa nê hkamrô ru. Nê hkamrô ho panhôrkwy jakwakre hâ pî kukô. Hâmri nê ï kuxôt nê kuku. Koja kamât nhûm mē kot amnhî tomnuj xwÿnhjê pê mē hkra my kot wa piitâ mē hpar mä xwÿnhja mõ. Hâmri nê mē pamy ri mõ nê ã mē pahte mē panhôrkwy nhîpêx anhýrja ã omu nê tanhmâ mē pahkrajê ho hkêt nê. Tīrtûmja ã mē pahte amnhî

nhîpêx anhŷr kaxyw ã inhmâ karô anê. Jakamâ e pu mĕ hkamnâr rom ã amnhî nhîpêx anê kê mĕ pahkrajaja mĕ pahpê htyk kêt nê. Anê.

Hâmri nê ã mĕ kot Ejit rûm kator xà hâ arîgrota ã mĕ hkînh o kator krax anê. Mĕ hkînhja na htem kâm “Pas” anê.

²⁹ Nê Ijaewjaja na prem haxwŷja Ejit rûm kormâ Mojes kôt mĕ pa ri urâk nê amnhî kaxyw Tîrtûm mă hamaxpêr. Jakamâ na prem ra gô xujanâr pê “Gô Kamrêk” anhŷr xwŷnhja mŷ ri kuhê nhûm Tîrtûm mĕ kâm ho axkjê. Nê mĕ kâm hkôt ã ho amgrâ nhûm mĕ hâ hkamnâr rom mex nê rêr pa. No nhûm mĕ hkôt mĕ kot mĕ himex kaxyw mĕ mrar xwŷnhjaja. Ejit nhô pôristijaja nhûm gôja akupŷm mĕ hâ axkamur nê mĕ himex pa.

³⁰⁻³¹ Nê Ijaew kot Mojes mŷr pê Jojue hkôt pa ri mĕ urâk nê amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr o pa. Na prem ra Tîrtûm kot mĕ kâm pika nhôr xwŷnhta wŷr pôj nhûm Tîrtûm krî pê Jeriko hwŷr mĕ kurê. Mĕ kot kamâ mĕ pa xwŷnh pê utâr kaxyw mĕ hwŷr mĕ kurê. Mêo krî pu hâ kahêja kên tŷx pix o na pre. Nê hprêk rax kumrêx. Nê krî nhô xwŷnhjaja kâm Tîrtûm kapêr mar prâm kêt. Hâmri nhûm Tîrtûm mĕ hâ Ijaewjê mă amŷnê nê mĕ kâm:

—E mêo krîja kot paj mĕ amâ kugô nom kér ka mĕ inhmar kumrêx. Kér ka mĕ apkati mĕ mĕ õ krî hwŷr mra nê kupu hpŷnh o atâ apkati kêp 7 nê rî ma akupŷm mra. Anê.

Hâmri nhûm mĕ kuma nê mar xâ hkôt ma Jeriko hwŷr mra. Hâmri nê hwŷr pôj nê Tîrtûm kamnâr rom krî puhâ kahêja kupu hpŷnh o hâ apkati kêp 7. Hâmri nhûm apkati pê 7ta ã nhûm kên tŷx o kahêja mĕ kêp amnhî krakrak nê rôrôk pa. Nhûm

mē mra nē hkôt krī hwŷr agjê nē krī nhō xwŷnhjê nhîmex pa. Nom krī kamā kuprŷ pê Raapja Ijaew pyrà nē amnhî kaxyw Tîrtûm mā hamaxpêr o pa jakamā nhûm mē kormâ mē himex kaxyw mē hwŷr môr kêt ri amnhî kukamâ mē hkwŷjaja kot mē hâ ukapi ho pa kaxyw mē hwŷr mē kurê. Hâmri nhûm Raapja mē kêp amnhî pyrà nē Tîrtûm kôt hamaxpêr â mē omu nē hkwŷ kot mē himex pymaj amnhî nhôrkwŷ kamâ mē kêp mē ho amûxu nhûm mē hkâ hkînh pê ma akupŷm hkwŷjê wŷr mō. Jakamâ nhûm mē kot mē himex kaxyw mē hwŷr mra hâmri nê amnhî pyrà nê tanhmâ Raap mē û fâmii ho hkêt nhûm mē arî htîr nê pa. Mê urâk nê amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr o pa hâ omunh xâ hkôt tanhmâ mē ho hkêt nê.

³² ã na pre mē kot amnhî kaxyw Tîrtûm kôt mē hamaxpêr xwŷnhjaja Tîrtûm kamnâr rom amnhî nhîpêx anhŷr o pa. Nom jajê pixjaja na prem â amnhî nhîpêx anhŷr hkêt nê. Mâänên Giteâw nê Parak nê Sâsô nê Jepte nê Tawi nê Sâmuew nê Tîrtûm nhŷ hâ mē kapêr o pa xwŷnhjaja. Jajê piitâ na prem wamtajê pyrà nê amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr tŷx râhâ ho pa. Nom kot paj ixpri hâ tanhmâ mē kot hkamnâr rom amnhî nhîpêx to hâ mē harênh kêt nê. Kot pa anê nê tokyx harênh par kêt nê. Mê ohtô rax kumrêx jakamâ na pa ãm hkwŷ pix jarê nê hâ kagà.

³³ Na prem hkwŷjaja Tîrtûm kamnâr rom ma mē kot amnhî tomnuj xwŷnhjê nhō krî hwŷr mra nê mē kêp mē û pika pytâ. Nê mē hkwŷjaja Tîrtûm kamnâr rom mē ho amnhîptâr mex o pa. Nhûm prem kâm Tîrtûm kurê xwŷnhjaja mē hkwŷjê pynê nê ahkrehti kamâ mry xoprê hkwŷ nhîpy mē kurê.

Nhûm prem amnhî tâ mĕ omu nĕ amnhî kaxyw Tîrtûm mă hamaxp r kur  kumr x nhûm amnhî tâ mĕ omu m n  te mry jakwa ho pikam r t x pyr k o m n  hip x nhûm  m m n omunh o kuh  n  tanhm  m n ho hk t n .  na prem Tîrtûm kamn r rom amnhî nh p x anh r o pa.

34 Nhûm m n kot kuwy rax k m m n hkw j  r nh t  nhûm m n kot amnhî kaxyw Tîrtûm mă hamaxp r t x nhûm amnhî tâ m n omu n  m n n  tanhm  kuwy ho nhûm m n hx t k t n . Nhûm pre m n hkw jaja wapo ho m n hkamnhw r o m n hkw j  hpar kaxyw nhûm m n amnhî kaxyw Tîrtûm mă hamaxp r nhûm amnhî tâ m n omu n  m n n  tanhm  m n ho nhûm m n amnhî r  n  m n umaj hpr t n  ma mra. M n hiht x k t t  Tîrtûm kamn r rom  h  hih t x n  m n k m m n hkur  xw nhj  ho krihkrit pa nhûm m n ma akup m hap x.

35 N  m ni hkw jaja na prem haxw ja amnhî kaxyw Tîrtûm mă hamaxp r t x o pa. Jao m n hkra-jaja m n k p htyk t  nhûm prem Tîrtûm kamn r rom m n ho kuwy nhûm m n kuma n  akup m m n k m m n ho ht r.

 na prem amnhî kaxyw Tîrtûm mă hamaxp r p  mex n  pa an . No na pre m n hkw jaja m n ur k n  amnhî kaxyw k m hamaxp r t x t  nhûm Tîrtûm tokyx m n ho mex k t n . Na pre m n k m m n hkur  xw nhjaja Tîrtûm  m n par kaxyw. N  m n hkw jaja Tîrtûm  m n hip x kati ho pa nhûm m n amnhî x  ht x k m hamak k m ty. Nhûm m n himex kaxyw n  m n k m:

—Kwa m n Tîrtûm kaga. Kot kaj m n hkaga pa m n am n inh re n  m n anh mex k t n . An .

No nhûm mĕ kuma nĕ ãm mĕ kuma nĕ amnhîi kaxyw kâm hamaxpér tÿx pê mĕ kâm:

—Nà mĕ kam nĕ mâmri ixpí. Inhmâa ixtyk pyma hkêt. Kot paj ty nhûm Tîrtûm akupým ixto ixtûr pa kuri inhmex kumrëx nĕ ri ixtûr tûm nĕ ixpa ho ixpa.

Anhÿr o mĕ kâm amnhîi jarênh jakamâa hâmri Tîrtûm kaga hkêt râhâa nhûm mĕ himex.

36 Nĕ mĕ kâm mĕ hkurê xwÿnhjaja na prem Kris ã mĕ hkwÿjê mă hpér o pikênh pê mĕ htak xâa ho mĕ htak rûnh o pa. Nĕ kâx o mĕ hkwÿjê hpa hpre nĕ mĕ hte hpre nhûm mĕ kêp prês nĕ hkrîi ho hkrîi.

37-38 Nhûm prem k n rûnh o mĕ hkwÿjê htak o mĕ kupa. N n mĕ hayr o mĕ hkwÿjê pa. N n m e hkamnhw r o m e hkwÿjê pa.  n na prem Kris k t m e hamaxp r  n m e omunh x a hk t m e hip x anh r o pa. Jakamâa na pre m e hkwÿjaja m e umaj m  o kr i r  m hap j n n ma hpr t n n mra. N n te m e   kr i hk t pyr a n n kap t  n k p amrakati n n ri pa. M e  hk t n n  w hti hk a ho  n n n ri h a pa. N n motre k a ho amnhîi pre n n ri h a pa. N n k n pr k  n api n n kre kamâa hpimxur o pa. N n pika hkre kamâa hpimxur o pa. Nhûm m e kâm m e hkurê xwÿnhjaja te m e k p ahpunu n n m e k p ahkro pyr k o m e hip x n n axp n m a m e har nh o:

—N n m e mexti h a. Kwa pu m e piitâa m e himex paa ri.

Anh r o m e har nh tën nhûm Tîrtûm m e ur k n n  n m e har nh anh r k t n n. Na pre m e mex kumr x  n m e har . N n nh rm a kuri m e mex n n pa ho pa hkukamâa m e har .

39  n na prem Tîrtûm kamn r rom m e kâm m e hkur t xw y nhj e kut a amnhîi to ht x kâm htyk o

pa anē. Nhūm Tīrtūm ja hā mē omu nē hkīnh nē kām mē hapē htìx nē. No nhūm mē kormā htīr ri amnhīm Tīrtūm kot mē ho mex xà jamỳnh kêt rāhā ty.

40 Tā mo na pre Tīrtūm kormā mē htīr ri hkwýjē pyrà nē mē ho mex kêt nē? Nà na pre kormā mē hkukamā hamaxpēr o:

—Nà kot paj kormā mē ho mex kêt nē. Kot pa mē myr pê mē kot ixfkot amnhī xunhwýr mā xwýnhjē jamār grire mān. Kêr pa inhō krī kamā mē ho ixpimrāatā mē ho mex rax kumrēx. Nà kot paj ã mē ho mex anē. Ja na kêt inhmā mex o kormā mē htīr ri ixte mē ho mexta jakrenh. Anē.

Jao ra ã mē papajaja mē pakukamā hamaxpēr anē.

12

*Mē pahte Jejus pyrà nē mēmoj kutā amnhī to htìx
ã mē pamā karō*

Piripos 3.12-21

1 Na pre mē pakukamā mē panhīgēt kwýjaja amnhī kaxyw Tīrtūm mā hamaxpēr pê ã amnhī xà htìx kamā hamak o pa anē. Tā te ra mē kot kŷj rūm kaxkwa rūm mē pahpumunh nē tanhmā mē pamā kapēr to pyrà nē mē pamā kapēr o:

—E mē inhma mē ixkanrēhā mē ixtàmnhwýjaja. Na pa prem ã Tīrtūm kamnàr rom amnhī nhípêx o ixpa anē. Mē kot ja hā mē inhípêx kati htā pa prem Jejus kaga hkêt nē. Tā kêr ka mē ixpyrà nē ã mē kām mē akurê xwýnhjē kutā amnhī to htìx anē. Nē mē ixpyrà nē amnhī kaxyw Tīrtūm kôt pix mā ajamaxpēr týx rāhā ho ri apa. Anē.

Jakamā kwa kēr pu mē uràk nē ã amnhī nhípêx anhŷr râhã ho mân ri papa. Te mē hprôt xwŷnhjaja kot amnhī nhípêx pyràk o amnhī nhípêx. Na htem hprôt tŷx kaxyw mêmoy pytî jamŷnh nē ho hprôt hkêt nē. Na htem ÿ kamā hprôt o hprôt tŷx nē wam hkwŷjê mā wa nē mra. Ja pyrà nē kēr pu mē pahte Tîrtûm kapêr kôt amnhī nhípêx mex o papa kaxyw tanhmâ mē pahte amnhī tomnuj to hâ amnhī pumu nē hkaga kurê kumrêx. Mē pahte amnhī tomnuj o papa xâja te mex pyràk no ãm mex kêt. Te ho mē hprôt xwŷnh kot axtem nē mêmoy pytî mŷnh nē tee ri ho hprôt tŷxta pyràk. Kot puj mē tanhmâ amnhī tomnuj to ho papa nē Tîrtûm kapêr kôt amnhī nhípêx mex kêt nē. Jakamā kwa kēr pu mē Tîrtûm kapêr gryk ã amnhī tomnuj nê amnhī to htŷx râhã ho papa. Te ho mē hprôt nē nhŷri mē àhuk xâ pix kukamâ hamaxpêr râhã hprôt tŷx xwŷnhta pyrà nē ãm Jeus mā pajamaxpêr tŷx râhã ho papa.

² E kot paj mē amâ Jeus kot tanhmâ mē panê amnhī nhípêx toja jarê ka mē inhma. Nâ kot mē panê mē pahte amnhī tomnuj pânhâ amnhîrer kaxyw htŷk nhûm mē pahte hkôt amnhî xunhwŷr jakamâ na hte mē pamâ pajamaxpêr nyw gô pu mē amnhî kaxyw hkôt pajamaxpêr ho ri papa. Na pre mē kâm hkurê xwŷnhjaja kot pî kahpa hâ nhôr nê hpîr mâ nhûm mē kutâ mē kâm amnhî to htŷx nê arî mē kâm xa nhûm prem kupî. Tâ tee ri amnhî kukamâ hamaxpêr o Tîrtûm kaga hkêt nê. Na pre hamaxpêr o:

—Nâ kwâr mē mâmri ixpî. Kot paj ty nhûm Inhípêêxâ akupŷm ixto ixtîr pa kuri inhmex kumrêx nê ixtîr tûm nê ixpa ho ixpa. Anê.

Tā na ra kaxkwa kamā Tīrtūm xupôk rūm mex nē hkrī ho hkrī.

³ Jakamā kwa kēr pu mē kot ā mē panē amnhī nhīpēx anhŷrja mā pajamaxpēr rāhā ho ri papa. Mē kot hipēx kati htā nhūm mē kutā amnhī to htŷx nē xa. Tā kēr pu mē urâk nē mē kām mē pahkurê xwŷnhjē kutā amnhī to htŷx rāhā ri papa. Jao tee ri amnhī kukamā pajamaxpēr o mē umaj Tīrtūm kaga hkêt nē.

⁴ Na ka htem ma mē kot amnhī tomnuj xwŷnhjē hwŷr mra nē mē kot amnhī tomnuj kaga kaxyw tanhmā mē kām akapēr to nhūm mē ja hā mē ama nhūm ja mē kēp omnuj nhūm mē amnhī tā tanhmā mē atomnuj to. Nom wam mē kot mē pahkwŷjē nhīpêxta pyrà nē kormā mē atōxpîr kêt nē.

Tīrtūm kot tanhmā hkrajē nhīpēx to hā harēnh

Juāw 15.1-2; Eprêw 5.7-8; Xiakre 1.2-4

⁵ Nē mān ka mē arī Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kwŷ hā ano htŷx japēr. Mē pahpê Tīrtūm krajē mā kapēr jarēnh kot:

Koja Pahi Maati tanhmā mē ate amnhī tomnuj to nē mē amā kapēr ka mē ama nē mar tŷx nē mēmojta kaga kurê kumrēx. No mē ama nē tee ri kot nē akurê xwŷnhta kukamā ajamaxpēr o ri akaprī o axtem nē Tīrtūm kaga hkêt nē. Ama nē kot amā mēmoj nē kapēr xwŷnhta kaga kurê kumrēx.

⁶ Na hte Tīrtūm kām mē pajapê hā tanhmā mē pahte amnhī tomnuj to hā mē pahpumu nē hā tanhmā mē panhīpēx to. Tām mē pahte amnhī nhīpēx o papa kaxyw. Kot mē pahpê hkra hā mē pajarēnh jakamā na hte ā mē

pahte tām amnhī nhīpēx o papa kaxyw mē
panhīpēx anē. Anē.

⁷ Jakamā kot kaj mē tanhmā amnhī tomnuj toja
mýrapê tanhmā apunuj kute nē ri apa htā no ām
tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr hkēt nē. Kêt mē
ām ajamaxpēr o:

—Nà ixte tām amnhī nhīpēx kaxyw na Tīrtūm ā
inhīpēx anē. Ixpê hkra hā ixte amnhī to mex o ixpa
prām xāj ā inhīpēx anē.

Anhīr o mān kêt ajamaxpēr. Na hte mē hipêêxà
mē hkra kot amnhī to mex kaxyw ā mē hipêx anē.
Tā Tīrtūm na hte mē uràk nē ā mē panhīpēx anē.

⁸ No koja mēhō hkra kot tanhmā amnhī tomnuj
to hā omu nē ām omu nē hā tanhmā ho hkēt
nē. Hā koja hkraja te hipêêxà hkēt nē hā awrâre
nē ri pa pyràk. Tā mē pahpê Tīrtūm krajaja kot
puj mē tanhmā amnhī tomnuj to nhūm ja hā mē
pahpumu nē hā tanhmā mē pahto. Nom mē kēp
hkra hkēt xwÿnhjaja nhūm hte ja hā mē omu nē ām
hā mē omu nē hā kormā tanhmā mē hipêx to hkēt
nē.

⁹ Nē na hte mē panhīpêêxà mēmoj tā mē pamā
karō pu htem kuma nē hköt amnhī nhīpēx. Ja mex.
Nom kaxkwa kamā Mēpahpām maatija mē pahte
mar nē hköt amnhī nhīpêxja na kêt mex kumrēx.
Kot puj mē ā amnhī nhīpēx anē nē nhÿrmā kuri
pamex nē pahtîr tūm nē papa ho papa.

¹⁰ Nē mēhprîre na htem hamaakro nhūm mē
hipêêxà tanhmā hā mē ho. Hā mē hkaprêprêk
ry hā mē kām akir. Amnhī krā hköt tanhmā mē
hipêx to. Mē kot ja hā amnhī pumunh nē axte hkēt
kaxyw. Ja mex. Tā mē papajaja. Mē pahpê Tīrtūm
kra na pu htem tōhā tanhmā amnhī tomnuj to

nhūm mē pahpumu nē tanhmā hā mē pahto. Mē pahte amnhī pumunh nē axte hkêt kaxyw. Uràk nē amnhī to mex pix o papa kaxyw.

¹¹ Na hte mēmoj tā tanhmā mē panhīpêx to pu mē tee ri amnhī pumu nē pahkaprī nē pahkînh kêt nē ri papa. Nom kot puj mē tokyx tanhmā amnhī tomnuj tota kaga nē akupŷm Tîrtûm kôt tām amnhī nhîpêx o papa nē akupŷm pahkînh nē pajamakêtkati nē ri papa.

Mē pahte Tîrtûm kaga hkêt ã mē pamā karō

¹² Jakamā e kwa kér ka mē amnhī to htŷx nē apa. Mē kot Kris ã tanhmā mē anhīpêx to htâā. Âm Tîrtûm kôt pix mā amnhī nhîpêx mex pê akînh nē apa.

¹³ Kér kē Kris kôt atôjê hō tee ri mēmoj tā amnhī pumunh kôt ra Tîrtûm kaga kaxyw tā ã mē ate amnhī nhîpêx anhŷr ã mē apumu nē mē apyrâ nē akupŷm hkôt amnhī xâm tŷx nē hkaga hkêt nē.

¹⁴ Nē kér ka mē tām ri axpën nhîpêx o ri apa. Jao axpën kôt ajamakêtkati nē ri apa nē amnhī to mex pix kukamā ajamaxpêr. No kot kaj mē anhŷr kêt nē nhýrmā mē panhō Pahi Maati hwŷr axâpir nē kuri amex nē apa hkêt nē.

¹⁵ Na hte Tîrtûm mē pahto mex nē mēmoj to mē pakutâ nojarêt râhâ o pa. Jakamā kwa kér ka mē hkaga hkêt nē. Nē tanhmā ri ajamaxpêr punuj to ho ri apa hkêt nē. Kot ka mē ã amnhī nhîpêx anê nhūm Kris kôt mē pahkwŷjaja ja hā mē apumu nē mē apyrâ nē tanhmā amnhī tomnuj.

¹⁶ Nē kér ka mē axpën kâm apijaàm kêt o ri apa hkêt nē. Nē te finat Ejau kot amnhī nhîpêx pyràk o ri apa hkêt nē. Na pre Tîrtûm ã hpijaàm kêt

nē hkwŷjê kamā hpijaàm kêt o pa. Nē Tîrtûm mā hamaxpēr kêt kumrêx. Kêp Ijak kra kot wa jakamā koja nhýrmā hipêêxà myr pê kêp hikukrêx nē ò pika piitâ ho àrïk pa. Hämri nhûm hipêêxà kot ho Tîrtûm wyr nhûm kot ho mex kaxyw mā tâ nhûm axtem nē mêmô arïgro hâ kâm prâm xâj kot kêp mêmôj to àrïk mā xwýnhta htô Jako mā hkaga hpa. Mânkwrŷtre gôj kâm ãm prâm xâj kâm hkaga hpa. Jakamâ nhûm Jako hpânhâ te kêp Ijak kra kot wa pyrà nê myr pê ò mêmôj piitâ ho àrïk mā.

¹⁷ Gaa nhûm Ejau tee ri ã amnhî nhîpêx anhýrja mā hamaxpêr o hkaprî nê. Nê tee ri kâm Jako kot akupým kâm mêmôjta nhôr prâm kaprÿ. Nê mur nê hâ hipêêxà wyr no nhûm axte kâm mêmôj nhôr kêt nê. Nhûm kot ho Tîrtûm wyr kaxyw tee ri amnhî to kuwy no nhûm kuma nê ãm kuma nê kâm ho anhýr kêt nê.

¹⁸ Nê amnepê mā Tîrtûm kot më panhîgêxjê mā kapêr kaxyw na prem hixêt prêk pê Sinai jarênhja wyr akuprô nê hparpê kuhê. Hämri nhûm hixêt nhûmôk ã kuwy hpôk rax kumrêx. Nê kuwy myr ri kakrâ htyk ajêt. Nê kôk àpêr tÿx nê. Nhûm Ijaewjaja hixêt krax ã omu nê kâm maa ho htertet o kuhê.

¹⁹⁻²¹ Hämri nhûm mëhô pifti kakô nhûm Tîrtûm hixêt nê më kâm kapêr nê më kâm:

—E më inhma. Kêr ka më hixêt ã axàpir kêt nê. Kot kaj më atô hâ api rÿ më akrit ò hâ api ka më ja hâ omu nê kaxyw kën rûnh kwÿ jamÿ nê ho htak o apî. Anê.

Hämri nhûm më piitâ tee ri kuma nê kâm ma htÿx kumrêx nê amnhî nê kâm:

—Kwa hāmri Tīrtūm. Axte mē inhmā mēmoj jarēnh kêt nē. Mojes pix mā mān mē ixfaxyw tanhmā kām akapēr to. Anē.

Jakamā nhūm Mojes Tīrtūm mā amnhī jarēnh nē kapēr mar kaxyw hixētja ā api. Kām ma nē htertet rāhā mō nē hā api.

²² Nom mē kām ma ho Tīrtūm mā amnhī jarēnh tā mē papajaja na pu htem mē kurom paxàmnihx kām amnhī jarēnh o papa. Na pu htem kām amnhī jarēnh kaxyw nē hixēt prēk ā paxàpir kêt nē. Te ra mē pahte ma kaxkwa hwyr ō krī hwyr paxàpir nē pano ho omunh pē kām amnhī jarēnh pyràk. Ō krīja mex o mex. Kamā kapēr o mē wrýk xwýnhjaja ohtō o ohtō. Na htem kamā hkīnh rāhā ho pa ho pa.

²³ Nē ō krī hwyr na hte hkra xàpir xwýnhjaja ri pa. Nē mē papajaja na pu htem kām amnhī jarēnh kaxyw nē te kaxkwa kamā kuri pakuhē nē kām amnhī jarēnh pyràk o amnhī nhípēx. Te mē pahpē hkra kot wa pyràk jakamā mē pamā uma hkēt. Nhūm pre Tīrtūm ra ō kagà kamā mē pakutēp amnhīm mē panhīxi hā kagà hpa. Na hte mēmoj piitā hamār o hkrī. Nē krīja kamā amnepêm kormā Kris kot mē pahwyr wrýk kêt ri nhūm ra amnhī kaxyw Tīrtūm kôt hamaxpēr mex xwýnhjaja haxwýja ra kamā ri pa. Ra Tīrtūm kot mē ho hkra jakamā nhūm mē kuri ri pa ho pa.

²⁴ Nē Jejus haxwýja kamā pa ho pa. Na pre mē pané htyk nē hkamrō pikapīrja o mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhīre. Jakamā na pu htem hköt amnhī xunhwý nhūm mē pahto hkra pu mē paxàmnihx ri Tīrtūm mā amnhī jarēnh nē amnhī to hwyr o papa.

Amnepêm na pre Tîrtûm tee ri Kaĩ kot htô Apew pîr nê hkamrô pikapîrja ã omu nê hamaxpêr o:

—Nà ã kot amnhî nhîpêx anhŷr jakamâ kot paj hâ homnuj tŷx nê. Anê.

Tâ ra hpânhâ Jejus kot më panê htyk nê hkamrô pikapîrja ã omu nê ra axtem hamaxpêr o:

—Nà ãm hâmri na Ixkraja më nê ty. Jakamâ më kot hkôt amnhî xunhwŷr xwŷnhjaja kot pa Ixkra kukwak ri më kot amnhî tomnuj mŷrapê tanhmâ më ho hkêt nê.

Anhŷr o më pakukamâ hamaxpêr. Ï hamaxpêr anhŷrja mex o mex.

25 Na pre Mojes Tîrtûm nhŷ hâ më panhîgêxjê mä xatâ më kâm Tîrtûm kapêr jarênh o ri pa nhûm më kuma nê hkôt amnhî nhîpêx o pa. Tâ gaa nê ra hâ nohkêt pa nê akupŷm më kot amnhî nhîpêx tûm o awjanâ nhûm Tîrtûm tee ri ja hâ më omu nê mŷrapê tanhmâ më hipêx to. Tâ nhûm Kraja kaxkwa rûm më pahwŷr wrŷ nê më pamâ kapêr. Jakamâ kwa më okora kêr pu më panhîgêtjê pyrà nê më pahte amnhî nhîpêx tûm o paxujanâr kêt nê. Kot puj më anê nhûm Tîrtûm ja hâ më pahpumu nê më urâk nê ja hâ tanhmâ më panhîpêx to.

26 Amnepêm Tîrtûm kot hixêt prêk pê Sinai kamâ më kâm kapêrja. Na pre kapêr tŷx o pika ho àk nhûm htertet tŷx nê. Tâ koja nhîrmâ axte pika ho àk nê kaxkwa ho àk nhûm wa hamë htertet tŷx kumrêx. Koja axte ho anhŷr ho pixi nê axte ho anhŷr kêt nê.

27 Tâ nhîrmâ axte mëmoj to àk ã amnhî jarênh jakamâ koja mëmoj to kator xwŷnhjâ piitâ ho àk. Nê më pahte panhîhkra ho mëmoj nhîpêx xwŷnhjâ nhûm ho àk nhûm htertet tŷx kâm hpigranh pa

nē hapêx. Nhūm mēmoj htertet nē hpigranh kêt xwŷnh pixjaja arī rāhā ho rāhā.

²⁸ No Tîrtûm nhō krī koja htertet nē hapêx kêt nē. Nē mē papajaja mē pahpê hkra jakamā te ra kuri û krī kamā ri mē papa pyrâk. Jakamā kot puj mē mē urâk nē pajapêx kêt nē. Jakamā e kwa kér pu mē amnhî tâ Tîrtûm mā mex o mex ā harênh nē hā pahpijaàm rāhā ho papa. Nē tanhmā amnhî tomnuj to hā amnhî pumu nē Tîrtûm pumaj mēmojta kaga kurê kumrêx. Ā mē pahte amnhî nhîpêx anhýr o papaja na Tîrtûm kâm hprâm.

²⁹ Hihtyx o hihtyx jakamā koja mēmoj tâ akamā gryk kot kaj amex kêt o amex kêt.

13

Mē pahte Tîrtûm kâm hprâm xà hkôt amnhî nhîpêx ā mē pamâ karô

Rõmân 12.1-2; Epes 4.1-3; Korosê 1.10-11; Wam Tesarõn 4.1-12; Wam Pêtre 2.11-12; Wam Juâw 3.17-18

¹ Nē e kwa Kris kôt ixtô nē ixtôxjaja. Kér pu mē arī Kris kôt pahkwŷjê ho mex o mân axpën kôt ri papa. Nē kér pu mē tanhmâ pahpunuj to hā amnhî pumunh tâ axpën to mex mā panhûrer kêt nē. Ā axpën nhîpêx anhýr rāhā ho papa.

² Nē amnepê mā na pre mēmojaja nhýhýnh mra nē mē panhîgêtjê hō hwyr pôj. Hämri nhūm mē omu nē htŷx axtem krī hō nhō xwŷnh ā mē hkamnhîx tâ no nhūm mē kêp Tîrtûm kapêr o mē wrýk xwŷnh kwÿ na prem. Hämri nhūm amnhî nhôrkwÿ hwyr mē kuwÿ nhūm mē ma hkôt mra nē kuri pôj nē kutâ apku. Jakamā kwa koja nhýhýnh

krī hō rūm mēmojaja ma mē awŷr mō ka mē omu nē axàmnhīx amnhī nhōrkwŷ hwŷr mē hwŷr kurê kumrēx kê mē ari pōj. Ā mē hipêx anhŷr o apa hāmri nē nhŷrmā mē panhīgêtja pyrà nē amnhī wŷr Tîrtûm kapêr o mē wrŷk xwŷnhjê hō hwŷr japêr. Mē urâk nē ja hā mē omunh kêt tā atŷx amnhī wŷr mē awŷ nhūm ja mē amā mex o mex.

3 Nē kêr ka mē ra mē kot Jejus ã mē akwŷjê pynênh nē mē hagjênh xwŷnhjê mā ajamaxpêr rāhā ho ri apa nē mē ho ajamakêtcati hkêt nē. Te mē kajaja mē ūhkô hā mē hagjênh xà kamā apunuñ nē akrī pyràk o mē kām ajamaxpêr o ri apa. Jao mē kamā axukaprī ho mē hwŷr mra nē mē kām mēmoj nhōr o ri apa.

4 Nē mē kot axpēn to hprōja na mex. Nom kêr ka mē amyjaja ãm aprō pix tānopxar o ri apa. Nē mē anijaja mē ajaxwŷja amjēn pix tānopxar o ri apa. No mē hkuprŷjê hwŷr mē mrar xwŷnhjaja nē nhām mē kêp mē hprō ho amnhîkati xwŷnhjaja nē nhām mē kêp mē mjēn o amnhîkati xwŷnhjaja koja Tîrtûm ja hā mē omu nē mē homnuñ tŷx kumrêx.

5-6 Nē kêr ka mē akàxpore rūnh kêt ã amnhī pumu nē tee ri amnhī kukamā ajamaxpêr o akaprī hkêt nē. Na pre Tîrtûm mē pamā kapêr o:

Kot paj akôt ri ixpa rāhā ho ixpa nē aa arer rŷ
akaga hkêt kumrêx.

Anhŷr jakamā kot kaj mē akàxpore grire htâ akaprī nē apa hkêt nē. Aa Tîrtûm kot mē pahkaga hkêt ã amnhī jarênh jakamā mēmoj kot pu wem omu nē pamā nhām ri mē uma ho papa? Tîrtûm kot mē pahkôt pa ho pa kênâ. Jakamā na pu htem pajamaxpêr o:

Nà Pahi Maatija ra kot ixsô pa ho pa xwÿnh jakamã mêmô kot pa hkêt ri inhmã uma ho ixpa?

Mêmô kot kêt ri tanhmã kêp ixto?
Anhÿr o pajamaxpêr o papa.

⁷ Nê mêmô kot Kris mã mêmô ajamâr o mêmô pa xwÿnh ra mêmô htyk xwÿnhjaja ka mêmô arî mêmô kot tanhmã amnhî nhîpêx to ho paja mã pajamaxpêr râhâ ho ri apa. Na prem Tîrtûm kapêr o mêmô ajahkre mex nê. Nê tâm ri amnhî nhîpêx o ri mêmô akôt pa. Nê amnhî kaxyw Tîrtûm kôt pix mã hamaxpêr râhâ ty. Tâ kêr ka mêmô urâk nê ã amnhî nhîpêx anhÿr o ri apa râhâ ty.

⁸ Nê Jejus Krisja arî râhâa. Nê amnepê mã kot amnhî nhîpêxja määñen arî râhâa. Aa kot amnhî nhîpêxja nhîjuk ri axtem tanhmã amnhî nhîpêx to hkêt.

⁹ Nê kwa kêr ka mêmô Tîrtûm kôt amnhî nhîpêx râhâ ho ri apa. Na hte kapêr o hêx xwÿnhjaja mêmô awÿr mra nê mêmô amâ:

—Amnepêm mêmô ate Tîrtûm kot mêmô amex ã mêmô ajarênh kaxyw mêmô ate kâm mêmô mry nhôr nê akupym hamÿnh nê hkur o apa htâ ra ja ho anhÿr kaga. Kwa mêmô ja ho awjanâ nê axte ã amnhî nhîpêx anhÿr o ri apa. Kê Tîrtûm ja hâ mêmô apumunh kôt mêmô amex ã mêmô ajarê.

Anhÿr o mêmô amâ kapêr. Nom xâ na hte Tîrtûm ã mêmô pahte amnhî nhîpêx anhÿr ã mêmô pahpumunh kôt mêmô pamex ã mêmô pajarê? Xâ na htem mêmô mêmô apkur xâ hkur pê amnhî kaxyw Jejus kôt hamaxpêr tyx o pa? Nà na htem anhÿr kêt nê. Na pu htem mêmôj kur kôt pamâ Tîrtûm kînh kêt nê. Kêt mêmô paxapkur xâja mêmô panhî pix o hihty

kaxyw na. Na hte Jejus kôt mĕ pahto paxihtȳx kêt nĕ. Ām Tīrtūm kot amarī kām mĕ pajapē nĕ mĕmoj to mĕ pakutā nojarêt jakamā na pu htem ja hā amnhī pumu nĕ amnhī kaxyw hkôt pajamaxpēr tȳx o papa.

¹⁰ Tīrtūmja Jejus kot mĕ panē htyk ā omunh xà hkôt ra kot mĕ pamex ā mĕ pajarēn̄h jakamā mo kaxyw kot pu mĕ axte kot mĕ pamex ā mĕ pajarēn̄h kaxyw kām mĕmo mry gō nĕ hkwȳ hku? Koja mĕhō akupȳm Tīrtūm kapēr tūm o ujanār jao Jejus kot nĕ htyk nĕ hkamrō pikapīrja kaga.

¹¹ Amnepêm na pre patre maatijaja tōhā mĕ kām mĕmo mry hpar xwȳnh hkamrō ru nĕ guhkrax kām kuru nĕ hamȳ nĕ ma o mra nĕ Tīrtūm nhōrkwȳ kaàkre hwȳr hitom maati hwȳr ho agjē. Tīrtūm kot mĕ omunh nĕ axte mĕ kot amnhī tomnuj mā hamaxpēr kêt kaxyw. Hāmri nhūm hpānhā ī mȳ nĕ krī pē ho kato nĕ ma o mra nĕ nhȳri amȳm hkwȳjē hkàx ā ho hxêt pa. Tīrtūm kapēr tūm kôt na prem ā amnhī nhīpēx anhȳr o pa.

¹² Tā ja pyrà nĕ na prem ma krī pē amȳm Jejus o tē nĕ kupī nhūm hkamrō axkapī. Kot mĕ pahte amnhī tomnuj pānhā amnhīrer nĕ mĕ pahto mĕ pahpē Tīrtūm kra kaxyw ā htyk nĕ hkamrō pikapīr anē.

¹³ Na prem Tīrtūm kapēr tūm gryk ā Jejus kaga nĕ pōristijē mā anē nhūm mĕ ma krī pē ho kato nĕ o tē nĕ kupī. Tā kēr pu mĕ jajē rom Jejus gryk ā mān Tīrtūm kapēr tūm kaga. Kwār mĕ māmrī Jejus pyrà nĕ Tīrtūm ā tanhmā mĕ pahto nĕ amnhī nē nhȳhȳm mĕ pajano.

¹⁴ Kêt jar mĕ papapxàja kēp mĕ papapxà kumrēx kêt. Nĕ jar mĕ panhō krīja kēp mĕ panhō krī

kumrēx kêt. Mẽ pamā te kot pô nhîrōnh o iixkre pix pyràk. No kêt mẽ panhõ krî kumrēx koja jar mẽ panhõ krî rom aa hapêx kêt nẽ. Tã tãm na pu mẽ kormâ ma hwîr papa kaxyw arî amnhî tâ Tîrtûm jamâr o papa.

15 Nẽ na htem Ijaew arî ohtô nẽ amnhî pânha Tîrtûm mä mry hpar ho pa. Nom mẽ papajaja kot puj mẽ axte â amnhî nhîpêx anhîr hkêt nẽ. Kot puj mẽ âm Jejus kukwak ri Tîrtûm mä mex o mex â harênh râhâ ho mân papa. Jao te mẽ pahte kâm hkînh xâ nhôr pyràk o amnhî nhîpêx.

16 Nẽ kêr pu mẽ arî axpën to mex o ri axpën kôt papa. Nẽ kê mêmô kêp amrakati japêr ka ja hâ omu nẽ amnhî kutâ kâm anhô mêmoj kwy. Â kot puj mẽ axpën nhîpêx anhîr râhâ ho ri axpën kôt papa. Kot puj mẽ anê nẽ te mẽ pahte Tîrtûm mä hkînh xâ nhôr pyràk o amnhî nhîpêx. Â mẽ pahte amnhî nhîpêx anhîrja na mex o mex.

17 Nẽ kêr ka mẽ Kris kôt mẽ akrâhtûmjê kapêr ma nẽ mẽ hkôt amnhî nhîpêx mex nẽ. Na htem Tîrtûm mä mẽ ajamâr o ri mẽ akôt pa. Koja mẽ nhîrmâ mẽ kot tanhmâ mẽ anhîpêx to hâ Tîrtûm mä amnhî jarê. Jakamâ mẽ kâm mẽ ato ajuta prâm. Tã kêr ka mẽ kapêr ma nẽ mẽ hkôt ri amnhî nhîpêx mex o ri apa. Kêr kê mẽ amnhî tâ mẽ apumu nẽ hkînh nẽ. No kot kaj mẽ ama nẽ âm mẽ ama nhûm mẽ tee ri amnhî tâ mẽ apumu nẽ hkaprî nẽ. Jao tee ri kot tanhmâ mẽ ato ajuta mex to hkukamâ hamaxpêr.

18 Nẽ kwa kêr ka mẽ ixto Tîrtûm wîr râhâ ho apa. Inhmâ Tîrtûm noo mä tanhmâ amnhî tomnuj to hprâm kêt. Âm inhmâ amnhî to mex pix o ri ixpa hprâm.

19 Nē kēr ka mē ixto awȳ kē tokyx akupȳm mē awȳr inhmē. Na pa ra inhmā mē apumunh prām tȳx nē.

*Kagà nhīpêx xwȳnh kot tanhmā mē ho Tīrtūm wȳr to hā harēnh
Epes 3.14-19; Piripos 1.0-11; Wam Tesarōn 3.9-13, 5.23; Sikūn Tesarōn 1.11-12, 2.16-17*

20 Nē mē panhō Pahihti Jejus Krisja na hte mē panhīpêx o te ôwēhti jamār xwȳnh kot hkrit jamār pyràk o pa. Jakamā kēp mē pajamār xwȳnh maati mex na. Na pre mē panē ty nhūm Tīrtūm akupȳm mē pamā ho htīr nē mē pamā harēnh o:

—E ra Ixkra kot mē anē htyk jakamā kēr ka mē ām ixkapēr nyw kôt pix mā ri amnhī nhīpêx o ri apa. Kot kaj mē ā amnhī nhīpêx anē hāmri nē nhȳrmā ty pa akupȳm mē atōr ka mē ixri atōr tūm nē apa ho apa. Anē.

Tīrtūm kēp mē pahto mē pajamakētkati nē ri mē papa xwȳnh na.

21 Tā na pa hte tanhmā mē atō hwȳr to ho ixpa nē mē atō hwȳr o:

—Pa Tīrtūm. E kwa tanhmā ixkwȳjē ho mex to kē mē kām akapēr kôt pix mā amnhī nhīpêx o pa hprām. Nē mē kām tām amnhī nhīpêx o pa hprām. Nē kē Jejus haxwȳja tanhmā mē ho mex to kē mē war amā hprām xà hköt pix mā war amā tanhmā ri amnhī nhīpêx to ho pa. Anē.

E kēr pu mē arī Jejus Kris mā mex o mex ā harēnh rāhā ho papa.

Kagà jatur xà kamā mēmoj jarēnh

22 E Kris kôt ixkràmnhwȳjaja. Nà na pa ā mē amā kagà nhīpêx anē. Jejus kôt mē atō mē axihtȳx

kaxyw. No na pa ho ry nẽ hipêx kêt nẽ. Ixte ho grire nẽ hipêx jakamã kwa kér ka mẽ kamã harẽ nẽ mar tÿx nẽ hkôt amnhĩ nhípêx mex o ri apa.

²³ Nẽ mân ka mẽ ra Ximotre jarênh mar japêr. Na pre Kris ã mẽ hagjênh xà kamã hkrí hã apkati xohtô nẽ. Tã nhñm xep mẽ ra kator. Tã koja kormã mẽ awÿr inhmõr xwÿj ri man ixwÿr mõ nẽ hpôx japêr kot paj ma amnhĩ kôt mẽ awÿr o mõ ka mẽ omu.

²⁴ Nẽ kér ka mẽ kot Kris mã mẽ ajamâr xwÿnhjê mã ijarê. Nẽ atar Tîrtûm krajê piitã mẽ kâm ijarê.

Nẽ ota jar Tîrtûm kra hkwýja piitã mẽ awÿr hpêr mẽ.

²⁵ E kê Tîrtûm mẽ apiitã mẽ ato mex o pa. Tã ãm ja pix. Na pa ã mẽ amã hã kagà ho anẽ. Na hapêx.

**Tīrtūm kapēr ã kagà nyw
New Testament in Apinayé (BR:apn:Apinayé)**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Apinayé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apinayé [apn], Brazil

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apinayé

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

lxxx

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

383a4e22-34cd-505f-9cc2-2f9921e7aa9f